

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 15 fillér.

Nyitólár hora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 867.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 21.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Barabás Béla naplója.
A buzgó honatyák.
Magyar görög keleti egyház.
Művésztelep Aradon.
Fizetésrendezés helyett — alamizsna.
A brádi mérgekverő.
A Westinghouse-gyár Aradra jön.
Többnyire uriaszonyok ...
Arad idegenforgalma.
Röpülő ezresek.
Fogházra ítelt aradi tisztviselő.
Kettős halálos ítélet.
Tárca: Laci újságírónak készül. Írta: Csáth Géza

Barabás Béla naplója.

— február 20.

A mikor én rám szükség van, akkor bizonyára nincs arról szó, hogy a Házban alelnököt válasszanak, vagy hogy miniszteri, államtitkári állásokat töltsenek be. Hanem olyankor baj, kavarodás, egyenetlenség van. Gyere, gyere békeszerző Barabás! A mikor a darabont-korszakból a kibontakozást megcsináltam, úgy látszik, diplomát szereztem a kibékítésből. Ha közjogi méltóság lenne erre, azt biztosan én kapaám meg. Széll Kálmán lenne a főkompromisszum-mester, én meg az ország békeszerző. Aztán, legyünk csak őszinték. Talán nem én vagyok a legrutinosabb kiegyeztető: de mindenesetre a legolcsóbb. Sőt egészen önzetlen, a minő csak vidéki balek lehet. Eddig mindenki kapott valamit azért, hogy a „kibontakozás létrejötte körül hathatós érdemei voltak“. Polónyi Géza miniszteri tárcát, a

darabontok kövér nyugdíjat. Az egyetlen, aki még önzetlennek látszott, Méray Horváth Károly a fatális okmánylopások révén lelepleződött. Utvenerer koronát kapott, hogy a biológiai alapon való békeszerzést tanulmányozza a külföldön, mert biztos, hogy hamarosan szükség lesz rá ebben az országban. Utvenerer korona: egy ország békéjéért nem is sok. Ugyvédi praksisomból tudom, hogy a bécsi Weinberger, a nagy „Ausgleicher“ többet kap egy valamire való fizetésképtelenség kicsomózásáért.

Én azonban nem kaptam se ösztöndíjat, se miniszteri tárcát. Mindössze annyit kaptam, hogy két mandátumról le kellett mondanom, a harmadikról pedig lecsaptak. Persze, ha nincs semmi közöm a békéhez, s tovább üthetem a nyomorult közönséget, az arcátlan Bécszet: az Eötvös Károlyival felülbélyegzett demokraták se tudtak volna Budapesten agyonütni. Persze, Barabás Bélát, aki „segített a hadügyi milliókat“ megszavazni, gyerekjáték volt eibuktatni. En tudtam volna ellene a legjobban korteskedni. De hát a békeszerzőknek régi sorsuk ez.

Hát most folytassam ezt a mesterséget. Álljak elő, korona-tanunak. Vészi újra megfélekedezett a halottak iránti illendőségről, s újra levakarja az idők mohát a darabantokkal való tárgyalások aktáiról. Hogy így, meg-ugy, Kossuth Ferenc hajlandó lett volna három darabont-miniszterrel egy kabinetbe ülni. Innen is, onnan is rángatnak: tegyék igazságot. Még a haladók is telefonon intervjuolnak meg a

lapjuk részére. Persze, ha olyan valómást teszek, amelyik Kossuth Ferencnek ad igazságot, azt mondanák rá, az ajkukat bigyesztve: „Csak természetes, hogy Barabás nem fogja a párt elnökét dezavualni“. Vagy, gunyosan: Persze, a párt-figyelem ...

A naplóm nem intervjuol, a naplómnak nem is kell erre válaszolnom. A naplóm-ban csak vissza kell lapoznom vagy egy évvel, hogy olyasmit találjak, ami erre az ügyre tartozik.

Akkor volt, a mikor javában fürdőtünk a társadalmi bojkottban. Tul azon, hogy a fiók-Madarász elutasította a Herczeg Ferenc kezét, s azon is, hogy Olay Lajos Aradon nem akart kezelni Nemess Zsigával. Szegény Nemess Zsiga, nem mondhatta neki az idegenek előtt: „de pajtás, a vidéken csak nem fogjuk komolyan venni azt, a mit Pesten játszunk!“ És bizony én is komolyan vettem a bojkottot. Már uriember létemre se szívesen közlekedhettem azokkal, akik a Bachuspince züllöttjeivel voltak politikai összekötetésben, vagy csak messziről is rokonszenveztek velük.

Akkor volt ép, a mikor Aradon Péterffy Tónit kilóditották a pártelnökségből, mert Vörös László elé deputációba ment. Följött hozzám Méray-Horváth Károly, aki akkor darabant-lapszerkesztő volt. Elmondta kibontakozási tervét. Helyes. Elvitte az üzenetet Kristóffynak, hogy: jó, tárgyalok. Kristóffy azután üzent értem: jöjjenek föl a belügyminiszteriumba és tárgyaljak ott vele. Fölmentem és tárgyaltam

Laci újságírónak készül.

Írta: Csáth Géza.

Laci öcsém, aki most végezte az elemi iskola második osztályát, újabban újságírónak készül. Nem játszik tüzoltót: kis baltája, aranyos sisakja mozdulatlanul hevernek a gyermekszoba sarkában. A múlt héten egyszer csak oda hoz nekem egy teleirt papirost.

— Nézd, irtam egy cikket. Tedd bele az újságba.

— Jó, majd elolvasom.
— De olvasd el mindjárt és tedd bele, aranyos bátyám.
— De nézd, én is cikket írok.
— Te is cikket írsz, ne írjal, mert akkor az enyém nem jöhet holnap.
— Már mért ne jöhetne!
— Mert a szerkesztő nem közöl egyszerre két testvértől egy napon cikket.
— Honnan tudod?
— Gondolhatom. Van tán eszem.
— Igazad van. De én nem tehetek róla, hogy most úgy teremnek a családban az újságírók, mint eső után a gombák.
— Én se tehetek róla. Olvasd el a cikket mindjárt.

Elolvastam. Ime a cikk.

Egy gyermek története.

Írta Csáth László III. oszt. tanuló.

A Pali nagyon huncut gyerek. Eccer huncutkodott a kis cseléddel ... beszélt össze-

vissza neki, beszélt, beszélt, aztán hirtelen a kezét az orrára tette a kis cselédnek. A kis cseléd éppen krumplit főzött és nagyon megharagudott és a főzőkanálra tette egy krumplit. Mit csinált, a Palihoz vágta, ezt csinálta. Ugy hozzá vágta, hogy hetvenhatot 76 bukfeneczett. A konyhából kibukfeneczett a kertbe és ott háromszor körülbukfeneczett. Haragudott a huncot Pali. Kihozta a gumipuskáját és a kis cseléd fülibe lütte a kavicsot és úgy megütötte, hogy sikított. A Pali apja akkor kigyűtt és látja, hogy a cselédnek vérzik a füle.

Tyű a kutyafáját butoraktár — kiabálta a Pali apja eztet és te vótál Pali, eztet kérdezte.

Pali pityergett és egy sarokba meghuzta magát. Tudta, mi következik utána.

a verés.

Az apa fülönfogta és kivitte a szobába, azután a nádipácát elővette és a Palit úgy megverte, de úgy, hogy a Pali ordított veszettül.

A kis cseléd a kertbe nevetett és a Pali sokat bögött.

Vége.

— Mit szólsz hozzá, kérdezte Laci.

— Jó cikk — szóltam, szó sincs róla. (Laci tágira nyitott szemekkel figyelt rám.) Nagyon jó cikk — folytattam — de nem közölhető. Hallgass ide.

Én egy szóval se mondom hogy a helyes írást tudni kell. Enélkül az újságíró, hála a technika

előrehaladásának, könnyen megvan. Manapság ugyanis a szerkesztők a helyesírás legbonyolultabb kérdései felől is tájékozottak. Sőt: — több lap van, amelynél 3-3 munkatárs is meglepően-jártas a helyesírásban. Mindezen oknál fogva nem állítom, de nem is állíthatom, hogy a helyesírás újságíróknak tudni kell. Ellenben némi előtanulmányok szükségesek. Ez, amit irtál, nem az újságba, hanem inkább meséskönyvbe való. Mutass nekem újságot, ahol ilyenféleket lehet olvasni. Azután nem értem, mért szereted annyira a veréseket és hasonló goromba dolgokat. Szép, szép, de meg kell mondanom neked, hogy ilyen ordítás jelenetek csak szindarabokba valók, kizárólag olyanokba, amelyeket a Nemzeti Színházban játszanak és oda is csak a 4-ik és 5-ik felvonásba. Nálad folyton verekszenek. Te ugylátszik, nagyon érdekesnek tartod, azért is foglaltad külön sorba a verés szót, mintha azt mondanád: most jön, ami még nem volt. Az ilyen történeteket nem ajánlom neked. A naturalizmus már lejártta magát az irodalomban. Azután nem szabad plajbásszal írni. A plajbászírást olvasni nagyon nehéz és a szedő bácsiknak szükségük van a szemükre, mert nekik is vannak kis gyerekeik. Erről jut eszembe, hogy írhatnál egy másik történetet egy újságíróról. Igen, egy újságíróról, aki plajbásszal és rendetlenül ír. Szegény szedő, aki az újságíró kézíratait szedi — (Tudod ugy-e, mi a kézirat?)

— Tudom hát.

— Nos, ez a szerencsétlen szedő megvakul.

vele. Harmadnap azután Fejérváry eljött a lakásomra és Kossuthal tárgyalt. Szinte úgy ültünk az asztalnál: egy kuruc, egy darabont.

Hátha én akkor Méray-Horváth Károlynak a szobalányommal azt üzenem ki: „hazaárulókat nem fogadok!” — ha azt az ajánlatot, hogy Kristóffy a belügyminiszteriumban fölkeressem, lelkem erőteljes fölháborodásával utasítom vissza és ha Kossuth Ferenc is azt mondja, hogy „előbb száradjon el a nyelve, mintsem Fejérváryval szóba állj”, — nem tudom, talán ma sincs béke. S ha a dolog nem sikerül, az ellenségeim (s ép elég szíveséget tettem az embereknek, hogy ellenségeim legyenek) vastag betűkkel adták volna a lapok számára: „Barabás Kristóffyval tárgyalt. Barabás a darabontokkal paktált!” Hanem a dolog sikerült. Se bennem, se Kossuthban nem tett kárt, hogy a béke érdekében a darabontokkal szóba álltam. A békét pedig csak így lehetett megcsinálni.

És ha a kibontakozásnak más módja nem lett volna, minthogy három darabonttal egy kalodába kellett volna ülni a kurucoknak, hát azt ép úgy meg kellett volna csinálni, mint azt a vétket, amelyet én követtem el, azzal, hogy fölmentem Kristóffyhoz és tárgyaltam vele. O-tobaság, ha valaki azt hiszi, hogy ez a darabontokat rehabilitálta volna. Hiszen így is kénytelenek találkozni Kristóffyakkal az udvari bálon; és mégse lesznek a darabontok szebbek és jobbak általa. Hát ha a kormányzásnak rövid turját kellett volna együtt lejteni velük: senkise hitte volna, hogy az szerelemből történik.

Vészesnek is kár erőlködni, meg azoknak is, akik az ő írásait olyan tragikusan veszik. Ahogy pedig Vörös László, meg Kristóffy odaállnak kompromittáló tanuként; eszembe jut az az utcai lány, aki utána kiabál a feleségével járó fiatal házasságnak: „mit henceg úgy az ur, hiszen velem is volt randevuja, sőt házasságot is ígért!” Lehet, hogy bizonyos körülmé-

nyek között az ifju az ígéretet be is váltotta volna s akkor még tisztességes a szony számba is ment volna a delnő; de ez a szemrehányás csak kellemetlen lehet a fiatal férjnek, a rossz hírű nő presztizsét azonban nem javítja meg...

Mert amikor az alkotmánypárti grótleány és a néppárti pap-kisasszony megtudták, hogy a függetlenségi párt a leányélet után hajlandó a kormányzás házasságába menni s amikor azt hírlelték, hogy tán még a céda haladólányt is elvenné, — hát egyszerre rokonszenveznikeztek az általános választói joggal s belementek a házasságba. (Ámbár ez a bigámia se mondható teljesen boldognak.)

Nem hiába, hogy valamikor a költői pálya felé hajladoztam, a nevem az alliterációs jelzőket szereti. Voltam egyszer: bálványdöntő Barabás, aztán lettem: békeszerző Barabás. Hát szeretnék még egyszer a bálványdöntő Barabás lenni. Ledönteni a gyűlölet bálványát, amelynek olyan rettenetesen áldozunk, minden oldalról s amely nem tud betelni a skandáumaival. Amiért egy pártvezér miniszter lett, még nem kell agyonütni. Amint hogy nem kell valakit kibúztatni a közigazgatási bizottságból, mert véletlenül diszpolgár.

A buzgó honatyák.

A munkásbiztosítási törvény.

(A képviselőház ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 20.

Negyed tizenegy órakor báteralanul bekukkant Justh Gyula az ülésterembe. Alig busult néhány árva törvényhozó a padok között. Az elnök föladafordult Egry Béla jegyzőhöz:

— Ugyan kérlek, olvasd csak meg, hányan vagyunk!

Ez nekilátott:

Emiatt az Isten megbünteti az ujságírókat, pl. a pokolban ki kell szedni neki a Pallas Nagy Lexikont. Ez látod jó mese volna. A címe lehet: *Egy ujságíró története.*

— Jó, variál csak, mindjárt megírom, — szolt Laci és elakart szaladni a dolgozó asztalhoz, mely az utóbbi heteken állandóan mint tűzoltó kocsi szerepelt a családi beszélgetésekben, de visszahívtam.

— Várj még, mondok valamit. Ez a mese se lesz ujságba való, csak meséskönyvbe.

— Mm, akkor nem is írom meg, mert én ujságba akarok írni.

— Hát hallgass ide, ha ujságba akarsz írni, mondd, miért húztad alá a krumpli szót. Ezt kurzív betűkkel szedik. Dült betűkkel. De miért szedik ezt a krumpli szót dült betűkkel? Mondd!

— Azért, mert az iskolába úgy hívjuk, hogy burgonya és én azt akarom, hogy ne jövitsék ki burgonyára, hanem legyen csak krumpli, mert ha az iskolába azt mondja valaki krumpli, akkor a tanító ur mindjárt kijavítja, hogy burgonya.

Attól ne félj. Azután nézd, az ujságíróknak minden fölöslegesét röviden kell írni. Például nem kell azt mondani, hogy:

„Pali kihozta a gummipuskáját és a kis cseléd fölibe célzott. És a kis cseléd fölibe lötte a kavicsot.”

— Hanem így írd:

„Pali előhozta a gummipuskáját és egy kavicsot a kis cseléd fölibe lött.”

— Erted?

— Ertem.

— Nézd most itt az utcán megy egy lakodalom. Vannak itt tamburások, cigányok és

trombitások. Latod a vőfélyeket? Milyen nagy selyem szalagokkal van díszítve a lovuk. És milyen fényes a paripák szőre. Nézd a komákat, milyen részegek. Nézd meg szóval mindent, amit látsz.

(A lakodalom lassan elvonult a ház előtt.)

— Láttad? — kérdeztem Lacitól.

— Láttam.

— Figyelj ide. Mondjuk, hogy a menyasszonyt hívják Varga Katának és a vőlegényt Földes Gergelynek.

— Igen.

— No most neked le kell írni ezt az esküvőt, úgy, amint az ujságban szokott lenni.

A kezebe adtam egy tízoros lakodalmi tudósítást.

Figyelmesen olvasta.

Félóra múlva hozta az ő tudósítását.

Lakodalom. Mára volt a templomban esküvő. A menyasszony volt: Varga Kata és a vőlegény volt Földes Imre. Nagyon szép nagy menet ment három oandával, egy cigánybandával, egy rézbandával és tamburásokkal. Sokan már részegek is voltak és azok énekeltek örömköbe, hogy jó vacsora lesz este.

A vőfélyek lovakon mentek elől, gyönyörűek voltak és sok virág volt a kalapjukon.

A menyasszony fején fehér virágok, más mindenkinél piros, rózsaszín, meg sárga virágok. Nagyon sokan voltak és a pap megeskütette a vőlegényt és a menyasszonyt.

A kéziratban igen sok törlés volt.

— Hát ezt bele lehet tenni az ujságba? — kérdezte Laci.

— Jól van, Lacikám. Ilyeneket már lehet. De nézd, nem szabad ezt így írni, hogy „menyasszony volt Varga Kata, vőlegény volt Földes

— Egy, kettő, hat, tíz, tizenhárom, tizen-négy... — de tovább nem jutott.

Eppen tizennégyen voltak jelen Wekerle miniszterelnökkel és Sztéryi államtitkárral együtt. De azért megkezdték az ülést.

(Az interpellációk.)

Napirend előtt az elnök bemutatta Németh Imre képviselő, kiküldött biztos jelentését Popovics György mandátuma ellen beadott panaszdolgozatában indított vizsgálat eredményéről.

Moskovitz Iván, Teszelszky József, Betegh Imre és Zakariás János, a kérvényi bizottság elnökei referáltak a kérvények 10—18. sorsjegyzékének letárgyalásáról.

Mukits Simon az első bíráló-bizottság nevében Rudnyánszky György mandátumának megvizsgálásáról referált. Jelentése alapján Rudnyánszkyt végleg igazolták.

Ezután felolvasták az interpellációs könyvet. Ma végre sor kerül Szász József régóta váró interpellációjára, melyre Pásztor Mihály könyve szolgált aproposval, kivéve Nagy György a csikszentmártoni kerületben a választás után megindított nagy csomó bünvádi eljárás, Bredeceanu Koriolán a németbogsáni kerületben a csendőrség kirendelése miatt és Herman Ferenc a fertőző betegségek ellen tett óvintézkedések tárgyában jelentettek be interpellációt.

(Hajdu ur módosít.)

A tizedik szakasznál

Batthyány Tivadar gróf szólalt fel. Szerinte a tizedik szakasz egy pontja a vasutasokra nézve sérelmes. Ebben a tárgyban már kérvényt is nyújtott be a miniszterhez azzal a kéréssel, hogy a törvényjavaslat gondoskodjék a vasutasokról. A szakaszhoz módosítást nyújt be. A módosítás azt kívánja, hogy a kártalanításról szóló 1874. XVIII. t. c. a vasutasokra nézve tovább is érvényben maradjon.

A Ház a tizedik szakaszt Batthyány módosításával elfogadta.

A huszonötödik szakasznál.

Gratz Gusztáv és Pető Sándor ajánlanak módosítást. Sztéryi József azok elejtését kéri.

A huszonhetedik szakasznál

Mezőfi Vilmos attól fél, hogy sokáig tart az a „rövid idő”, amíg a földművelésügyi miniszter betérjeszi ígért törvényjavaslatát a gazdasági munkásokról. Azt kéri tehát, hogy legalább az önként való belépést könnyítsék meg

Imre. — Ez olyan, mint amikor ti a tanító urnak felelték és így mondtátok: asztal: főnév, fekete: melléknév. Azt meg nem szabad megírni, hogy „sokan részegek voltak”, mert az szégyen, ha valaki részeg. Azt kell mondani, hogy a násznép emelkedett hangulatban kísérte a templomba a fiatal párt. Azt is mindenki tudja, hogy az esküvőn csak a menyasszonyt visel fehér koszorút, nem kell tehát külön föl- említeni. Sőt arra se kíváncsi senki se, hogy a pap megeskütette a menyasszonyt. Hiszen másképp ugye lenne lakodalom.

— Igaz!

— Nos, ha már erővel ujságíró akarsz lenni, írd meg ezt a lakodalmat még egyszer.

Megírta. Még kétszer.

Ettől kezdve Laci pompásan haladt előre a riporteri pálya rögös útján. Ha Mari, a szakácsné elkészítette a levest és szidást kapott; ha a kis fehér macskának a farkát a bádogoslegények vörösre festették; ha apa biciklijének a gummija kilyukadt, azt Laci mind megírta pompás riportokban. Közben naponként elolvasta a házigazdájának összes napi híreit.

Szinte kéjeleg a riportokban. Van nap, hogy hét-nyolc riportot is ír.

Végleg lemondott a ballettisztikáról, csak az a hibája, hogy titokban visszahuz hozzá. T. i. ugynevezett színes napi híreket ír. Csoportosít, hazudik, hozzátesz, kihagy.

Példának okáért csak Móricnak — a csókának — esetét hozom föl.

Móricot Juci, a szobalány véletlenül leöntötte egy labor vízzel, amint a kitünő madár a kut kiöntőjének a szélén ült.

Eppen aznap ebédnél beszéltek, hogy Móric eltűnt és emiatt már két napja nem adhat-

a földműveseknek azzal, hogy a belépődíjat engedik nekik.

Szterényi József: Az egész szakasz törlését indítványozza. A Ház így határoz.

Az 52. szakasznál **Gratz Gusztáv** szólalt föl. A betegsegítő pénztáraknak az alkoholel- lenes küzdelemben a fölvilágosító szerepét kell vinnie.

Hajdu Frigyes azt a módosítást ajánlja, hogy az áldott állapotban lévő nő terhességének utolsó két hetében táppénzt kapjon.

Hencz Károly: Hogyan állapítják meg az utolsó két hetet? (Derűtség.)

Szterényi József: A módosítást, mint kivi- hetetlent, mellőzni kéri.

A Ház az 52. szakaszt a módosítás mellő- zésével fogadja el.

(Módosítások.)

Pallavicini György az 53. szakasz második bekezdésének kihagyását kéri.

Kossuth Ferenc hozzájárul a módosításhoz.

A Ház az 53. szakaszt Pallavicini módo- sításával együtt, tehát a második bekezdés ki- hagyásával fogadja el. A bekezdés így szól: Nem tarthat igényt a segélyezésre az a tag, akinek betegsége a biztosítási kötelezettséget megállapító foglalkozásba való belépés előtt kezdődik.

Az 54-59. §§-okat módosítás nélkül fo- gadja el a Ház.

Somogyi Aladár módosítást ajánl. A 60. szakasz első bekezdésének törlését és a negye- dik bekezdés módosítását kívánja.

Szterényi József: Nem helyesli a bekezdés törlését, mert az első négy hét után táppénz- ből fizetheti a munkás kórházi ellátását.

Somogyi Aladár: Visszavonja indítványát.

A Ház a szakaszt változatlanul fogadta el.

Mezőfi Vilmos: A hat heti várakozás tör- lését kéri.

A Ház a módosítást elfogadja.

Szünet után a 71. szakasznál **Mezőfi Vil- mos** és **Pető Sándor** módosításokat nyujta- nak be.

Návay Lajos indítványozza, hogy a baleset biztosítás előnyeiben a munkások törvénytelen gyermekei épügy részesíttessenek, mint a tör- vényesek, ha a munkás a baleset következté- ben meghal. (Általános helyeslés.)

Szterényi József hozzájárul ehhez az indít- ványhoz, amelyet a Ház is el fogad, míg **Pető** és **Mezőfi** módosításait elveti.

(Választási ügyek.)

Elnök fél kettőkor holnapra halasztja a vita folytatását és a Ház áttér az interpel- lációkra.

tunk neki enni. Apa azt a véleményt nyilván-ította, hogy **Móric** talál magának enni valót, míg én azt állítottam, hogy bizony éhen halt. **Lacinak** az újságírói fantáziát az én kevésbé reális, de annál romantikusabb állításom ragad- ta meg és délután az esetről a következő ri- portot nyomta a kezembe.

Öngyilkossági kísérlet. Izgalmas jelenet volt ma a kútnál. A koldusbotra jutott kóbor és közismert **Móric**, öngyilkossági tervekkel foglalkozva, a kut kávjára ült, hogy elbucszon a világtól. A megélhetési viszonyok — mint bucsuzó levelében írja, annyira nehezek, hogy az embernek elmegy a kedve az élettől. A mélyen elkeseredett szerencsétlen madár éppen sötét tervének a véghezvitelére készülődött, amikor **Fodor Juci** szobalány véletlenül arra ment. A nála levő laborban piszkos mosdóvíz volt, melyet habozás nélkül **Móric** nyakába zu- ditott és így megakadályozta a szerencsétlen- séget. **Móric** meg volt mentve az életnek, bár tollai vizesek lettek a szappanos létől. Az öngyilkosjelöltet **Becker Mari** német nevelőnő vette gondjába, aki frissen vásárolt májat adott neki és a napon megszáritotta a tollait. **Móric** egészen jól érzi magát. Az életmentő **Fodor Juci** szobalányt az egybegyűlt közönség lelke- sen megéljenzte.

Mióta **Laci** ezt a riportot megírta, nincs semmi ellenvetés a családban, hogy riportert le- gyen. Erősen bizakodik ugyanis mindenki, hogy ily körülmények között husz éves korában már vezércikkíró lesz belőle.

Szász József interpellációjáról lapunk más helyén tudósítunk.

Nagy György amiatt interpellál, mert **Csik** megyében választási vétség ürügye alatt az igazságszolgáltatás üldözi a választókat.

Günther Antal igazságügyminiszter meg- nyugtató választ ad, amelyet a Ház elfogad.

Brediceanu Coriolán a németbogsáni vá- lasztás ügyében interpellál. A románok nem bántottak senkit, a csendőrök mégis megaka- dályozták, hogy a román választók egymással beszélhessenek. Egy előkelőbb ügyvédet is minden ok nélkül letartóztattak.

Andrássy Gyula gróf az interpelláló cseve- gésére (Derűtség.) röviden akar válaszolni. Nem tudja, honnan szerezte **Brediceanu** adatait, mert az előadott vádakból semmi sem igaz. A csendőrök csak a rend fentartására és az izga- tás megakadályozására voltak kirendelve.

Brediceanu Coriolán kifogásolja a belügy- miniszter által használt csevegés szót. A bel- ügyminiszter mindenkivel szemben egyformán köteles megtartani az illemszabályokat.

A Ház tudomásul vette a választ, amivel az ülés véget ért.

Magyar görög keleti egyház.

Rónay Jenő akciója.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Rónay Jenő, Torontálmegye volt főispánja, a *Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület* elnöke érdekes eszmét vet föl hosz- szabb cikkben, amely ma egy szegedi lapban megjelent. A cikknek, amely egyébként a D. M. K. E.-nek a közel jövőben megindítandó ak- cióját is fedi, ez a tartalma:

A magyar törvényhozás tévedésének hely- rehozásáról van itt szó, mely ha sikerül: sok ezer magyar lelket szabadít ki idegen és ter- hes nyűg alól. Az 1868. évi IX. t.-c. ugyanis a *görög keleti* vallásfelekezetűeket két szektára osztja: görög keleti románokra és görög keleti szerbekre. Ez a nemzetiségekkel szemben való hagyományos liberálizmust tükröző törvény tudja ugyan, hogy vannak a görög keleti val- lásnak oly hívei is, akik se nem szerb, se nem román ajkuak, de ezeket a törvény a szerbektől és románoktól megkülönböztetve újabb jogokkal mégsem látja el. A törvényho- zás később sem gondoskodott ez anomália helyrehozásáról és most a D. M. K. E. fárado- zik azon, hogy azokat a magyarokat, akik gö- rög keleti vallásuak és eddig vagy szerb, vagy román egyház kötelékéhez voltak egy-éves törvény kényszerű intézkedésével kapcsolva, egy új görög keleti magyar egyházba olvassza.

Különösen az ország szívében: *Szentesen*, *Kecskeméten*, *Hódmezővásárhelyen* száz száma- ra vannak törzsökös magyar lelkek, akik más nyelvet a magyaron kívül még sem értenek, görög keleti vallásuak és egy román, vagy szerb egyháznak lelküktől idegen kötelékébe tartoznak. Mily keservesen panaszkodnak e le- hetetlen iga ellen ezek a már oly régen tipikus magyarokká vált görög keletiek, akik különben szerető hittel ragaszkodnak régi vallásukhoz, de egyházuk nyelvében is óhajtván óhajtják ma- gyarságuk nyilvánulását. Az 1895. évi magyar törvényhozásnak annyira liberális vallás-kultu- rai politikája is megfeledezett ezekről a sze- gény lelkekről, de most a DMKE akciója foly- tán közelebb megvalósul oly régen szomjuho- zott óhajításuk és érvényesíthetik legtermésze- tesebb emberi jogukat, hogy vallásuk nyelve is az legyen, amelyen bölcsődaluk, szerelmi só- hajuk, életküzdelmük hangja és haldokló sza- vuk szól. Meg fog szünni az a kiáltó sérelem, hogy izig magyar lélek egy idegen fajtának nyelvén, szokásai és liturgiája mellett imád- kozzék istenéhez.

Ez a cikk rövid tartalma, amelyhez az ér- deklenség kedvéért megjegyezzük, hogy azok a magyar görög keletiek, akik a román egyház kebeléből volnának kiszakítandók, túlfolyóan az *aradi görög keleti román püspökség* kerüle- téhez tartoznak. Főként *Szentesen*, *Makón*, *Kecskeméten*, *Hódmezővásárhelyen*, *Budapes- ten*, továbbá *Csanád*- és *Torontálmegyékben* elszórtan laknak, de hogy lélekszámuk meny- nyi, arra nézve nem áll rendelkezésünkre adat.

Művésztelep Aradon.

Műteremházak a ligetben.

Pataky László és a művésztársaság terve.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Mióta az *Aradi Képző- és Iparművészeti Társulat* megkezdte működését, az egyesület agilis vezetősége több olyan eszmét vetett fel- színre, melynek megvalósulása Aradvárosának elsőrangú érdeke. Ezek között első helyen áll az aradi művésztelep és szabad festőiskola ter- ve, mely hivatva van, hogy Aradot a vidék első művészi központjává tegye. A fontos terv most egy lépéssel közelebb jutott a megvalósu- láshoz, amennyiben a tegnapi napon már a ki- vitel részleteire is megtörtént a megállapodás.

Tegnap ugyanis a művésztársaság meghi- vása folytán Aradra érkezett **Pataky László**, az *Alvincen* élő neves festőművész, hogy a társu- lat vezetőivel megbeszélje, miként lehetne a művésztelepet legalkalmasabban létesíteni s a szolnokihoz hasonló művészkolóniával benépe- síteni.

A megbeszélések folyamán mindenekelőtt megállapították, hogy e célból több műterem- ház építésére van szükség. Egyelőre öt *favázas műteremház építését határozták el*. Mindegyik- ben egy-egy, esetleg két művész találna helyet; a műtermen kívül minden házban egy szeré- nyen berendezett lakószoba állana a művészek rendelkezésére. Legalkalmasabb hely az építke- zés céljaira az ótemető egyik részlete lenne, a melyen, ha a temetőt parkirozzák, igen érde- kes képet nyujtana az öt műteremház. A tár- sulat megbízásából **Jankó Gyula** ügyvezető igaz- galó, a titkár, két művész és **Steiner József** műépítész a legközelebbi napok egyikén ki is mennek az alkalmas hely kikeresése és az ide- vágó helyszínrajz elkészítése céljából.

Ami az építkezések költségeit illeti, az öt műteremház felépítése hozzávetőleges számítás szerint *16,000 koronába fog kerülni*. A telek ingyenes átengedése céljából a várost fogja megkeresni a társulat, hivatkozva arra, hogy a sportegyletek saját céljaikra már kaptak ingyen telket s így a kérelem teljesítése a nagy kul- turális érdekekkel szemben nem tagadható meg. A művésztársaság számít arra, hogy az érde- kes és a város érdekeit is szolgáló terv kivite- lében a törvényhatóság részéről előzékeny tá- mogatással találkozik.

Pataky László kijelentette, hogy amennyi- ben a műteremházak felépülnek, ő gondoskodik arról, hogy a nyári hónapokban föltétlenül, de esetleg a téli hónapokban is legyen azoknak lakója, még pedig a legnevesebb magyar mű- vészek soraiból. A művészek ingyen kapnak a műtermet s az azzal járó lakást, csupán arra köteleznék magukat ezzel szemben, hogy ellen- értékül egy-egy képet festenek a társulatnak.

Most még alig lehet kiszámítani, hogy e terv megvalósulása esetén milyen hatással lenne Arad kulturális életére. A tapasztalat mu- tatja, hogy ahol művésztelepek vannak, ott a város külső képén is hamarosan észrevehető a

szépérzék fejlődése s ezenkívül, amint Szolnok példája mutatja, az idegenforgalom is tetemesen növekszik. Most, amikor éppen aktuális az Aradnak való reklámcsinálás, ez is olyan szempont, melyet nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Fizetésrendezés helyett — alamizsna

Zugolódnak a vasutasok.

A szemfényvesztő szaktanácskozás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Félhivatalos közlemények dicsőhimmuszokat zengtek arról, hogy a kereskedelmi kormány fél millió koronát osztat ki a magyar államvasutak alkalmazottai között, jutalomdíjjal a nagymérvű forgalomnál tett rendkívül szolgálatokért. „Timeo Danaos...” mondják erre az ajándékokra a vasutasok, mert nagyon gyanus dolognak tartják, hogy a kormány saját elhatározásából, a vasutasok kérése nélkül áll elő ezzel a jutalmazással. Nem is okozott semmi örömet ez a váratlan ajándékozás, hanem ellenkezőleg, általános meglepetést keltett a vasutasok körében.

De hiszen ez természetes is. A Máv. intelligens, logikusan gondolkodó testületében a kormány intézkedése csak megerősítette azt az eddig is lappangó hitet, hogy a kormány halogatja a fizetésrendezést és a félmillió alamizsnával akarja a zugolódó vasutasokat kielégíteni és forrongásukat lecsendesíteni. De kinek ad előbb a kormány abból a félmillióból? Ma minden vasutasnak akar adni, akkor egyre 10—12 korona jut. Lehet-e jutalomdíjnak tekinteni ezt a borraalót? Ha csak a külszolgálati alkalmazottaknak és ezek közül első sorban azoknak akarnak belőle juttatni, akik a nagy forgalom lebonyolításánál rendkívül megerősített szolgálatot végeztek, akkor sem jut egy vasutasra több mint 50—60 korona. Gondolja-e a kormány, hogy a vasutasok, akik a nagy drágaság következtében már alig tudnak megélni, beérik ezzel az alamizsnával? Komoly férfiak propagandát csinálnak annak az eszmének, hogy utasítsák vissza a félmilliót, mert önértékes vasutas nem fogadhatja el az alamizsnát.

A már-már nagyon kiélesedett helyzetnek egyedüli orvoslása egy általános, a vasutasok összességére kiterjedő és teljesen kielégítő fizetésrendezés. Ha ezt a kormány mielőbb tető alá nem hozza, akkor félt, hogy a sztrájk harmadik évfordulóján, április 20-án furcsa dolgokat érünk meg.

A kormány halogatását a vasutasok anyagi ügyeinek rendezésében, ékesen igazolják a szaktanácskozásnak lassu menete és az az erőszakolt huzavona, amelyet a legegyszerűbb, szóra alig érdemes kérdések tárgyalásánál tapasztalni. Egyenesen nevetséges például, hogy míg a vasutasok türelmetlenül várják az anyagi helyzetük javítását, addig az ankéten órákon át vitatkoznak azon, hogy rokonsága a sógorság vagy nem, esküt tegyenek-e az alkalmazottak, vagy reverzalist adjanak. Nem csoda, ha ezeknek hallatára a fél százezer vasutas boszusan fölkiált, hogy deklarálják rokonnak a buszonhatodik sógorságot is, de adjanak olyan fizetést, amelyből tisztességesen meg lehet élni.

Es ezt a mesterséges huzavonát fölülről csinálják, mintha csak azt akarnák, hogy az államvasutaknál, a közgazdaság legjelentősebb szervénél minél előbb beálljon a teljes csőd. Hogy ez eddig nem történt meg, az csak

a Máv. személyzetének kötelességtudásának, önfeláldozó buzgalmának és hazafias érületének tudható be. De minden béketűrésnek van határa és ha még fokozzák a személyzet elkeseredését, akkor a vasutasok nagyon gyöngé és bevehetetlen medicinának fogják találni az olyan alamizsna-jutalmat, amilyennel a kormány most hozakodott elő.

A Máv. alkalmazottak azonban képzettségük nélkül, fárasztó és idegölő szolgálatuknál fogva megillető fizetésük mellett nem kevesebb súlyt helyeznek a szolgálati viszonyok modern rendezésére és egy minden tekintetben liberális pragmatikára, amely egyrészt pontosan körvonalozza a személyzet kötelességét, de másrészt megóvja a jogait minden téren.

Volt idő, amidőn a vasutasok a szolgálati rendtartás megalkotását mindenek fölébe helyezték. Ma azonban, a folyton fokozódó általános drágulás láttára nem lehet csodálkozni azon, hogy ma a fizetésrendezés kérdése nyomult előtérbe és mindaddig, amíg a kérdés közmegegyezésre nem kerül le a napirendről, a legliberálisabb pragmatikával sem lehet a vasutasokat kielégíteni. De addig nem is szünek meg a vonatkésések, az árutorlódások, a forgalmi zavarok, sőt a szibériai hideg és a hóföregetek sem...

A brádi méregkeverő.

Megölette a férjét.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

A dévai királyi törvényszék, mint esküdt-bíróság izgalmas pert tárgyalt tegnap végig. A tárgyalás délelőtt tíz órától éjjel utáni egy óráig tartott s az esküdtek csak a hajnali órákban mondották ki az ítéletet, mely *Stefán Ádámnét*, a hírhedt brádi méregkeverőt, örök rabságra ítélte harmadik férje megöletéseért.

Az érdekes tárgyalás részleteiről *dévai* tudósítónk így számol be:

Stefán Ádámné, akit Brádon mindenki méregkeverőnek tartott, előzőleg kétszer volt már férjénél és rövid időközben mindkét férje gyanus körülmények között halt meg. Második férjének elhalálása után rövid idő múlva ismét férjhez ment *Stefán Ádámmal*. A harmadik férj tudott az asszony rossz híréről, de a szenvedélyes nő annyira, behalózta hogy nem tudott neki ellenállni. Feleségül vette, de folytonos rettegés között élt, mert attól félt, hogy felesége őt is el fogja pusztítani.

Egyszer ebéd közben *Stefán* a felesége által elébe tett ételt gyanus ízűnek találta és anélkül, hogy a felesége észrevette volna, beadta a kutyanak, amely attól rövid időn belül megdöglött. Az asszony tartván attól, hogy férje feljeleníti, szerelmi ajánlatokkal megszedítette 15 éves szolgáját, aki engedve gazdasszonya unszolásának, *Stefán Ádámmal*, amikor aludt, fejével agyonlötötte.

A meglehetősen izgalmas főtárgyaláson minden bizonyíték *Stefán Ádámné* bűnössége mellett szólt. Azonban *Stefán Ádámné* 30 tanuvalomlás ellenében is konokul tagadott.

A törvényszék hajnali 2 órakor hirdette ki az ítéletet az esküdtek verdiktje alapján. *Stefán Ádámnét* férjének meggyilkolásában, a fiut pedig halált okozó súlyos testi sértésben mondották ki bűnösnek, mire a törvényszék az asszonyt életfogytiglan tartó, a fiut két évi és hat heti fegyházra ítélte. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a védők megnyugodtak, *Stefánné* azonban főlebbezéssel élt.

Arad idegenforgalma.

Nemzeti búcsújáráhely.

Beadvány a városhoz és a kamarához.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 20.

Ismeretes az az eszme, amelyet *Kiss Ferenc* törvényhatósági bizottsági tag vetett fel Aradváros legutóbbi közgyűlésén, hogy *Arad idegenforgalma* érdekében indítson akciót a város, tegye a nemzet búcsújárá helyévé a vértanuk városát, gondoskodjék Arad nevezetességeinek megfelelő ismertetéséről, az ünnepélyek alkalmából utazási kedvezményekről, az idegenek kalauzolásáról, ellátásáról stb. Az eszme, melyet helyesléssel fogadott a törvényhatósági bizottság — s amely nagy közgazdasági jelentőséggel is bír — most teljesen kész tervezet alakjában kerül ismét a közgyűlés elé.

Ugyanis Arad három hazafias, agilis egyesülete: a *Rákóczi társaság*, a *Kossuth-asztaltársaság* és az *Asztalos Sándor-társaság* vezetői érdekes beadványt intéztek a törvényhatósági bizottsághoz, amelyben kifejtik a keresztülvitel módozatait és részletes indítványt is tesznek.

Ugyancsak beadványt intéztek az aradi kereskedelmi és iparkamarához is, amelyben arra nézve kérnek szakértői segítséget, hogy az idezarándokoló idegenek részére milyen aradi különlegességek, emléktárgyak volnának forgalomba hozhatók?

A két beadvány így hangzik:

I.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A vértanuk halálukkal megváltották a magyar szabadságot, vérükkel megszentelték Arad városának földjét és azt a nemzet Golgotájává avatták. Magyar ember, ha a honszerelemnek oltárát akarja meglátni, vándoroljon az aradi Golgotához. Magyar ember, ha az önfeláldozó hazaszeretnek példáját keresi, jöjjön el a kivégzés helyére, Magyar ember, ha honfiúi érzelmeit táplálni és erősíteni akarja, zárandokoljon a vértanuk emlékéhez. Ki példáját akarja látni a nemzet küzdelmének, erejének és szabadságában való megdönthetetlen hitének: jöjjön ide velünk ünnepelni a vértanuk emlékét. Aradnak minden talpalatnyi földje a honvédek és hősök vérével áztatott, az utcák, a ligetek, a temetők mind az ő dicsőségüket hirdetik.

Városunk polgárságának hazafias lelkesedése a vértanuk, a vesztőhely és az utcai harcban elesettek emlékének megörökítése után azonban nemhogy hanyatlóban volna, de újabb hazafias alkotások után tör, összerakja filléreit s míg ma szobrot emel a nagy Kossuth emlékének, holnap már azon buzgólkodik, hogy áldozzon szoborban, képben, ünnepélyek rendezésében *II. Rákóczi Ferenc*, *Asztalos Sándor* dicső emlékének. A szabadságharc emléktárgyak muzeuma, a közel jövőben felállítandó kulturpalota, számos kulturális és közhasznú alkotások Aradt nemcsak országos, de európai hírnévre kell hogy emeljék.

Bármely városa Európának ily nagyszabású, mondhatni világtörténelmi hírességű emlékek birtokában a hazafias tekinteteknek legmagasabb fokozatán tartása mellett, a város jól felfogott érdeke szempontjából a célszerűségnek, a hasznosságnak is áldozna valamit, hogy kárpótolja némileg azon polgárságot, melyeknek hazafisága, áldozatkészsége nagy mértékben hozzájárul ezen alkotások létesítéséhez. A mink van, önértettel mutathatjuk meg bárkinnek. Az imént elősorolt jeles történelmi emlékek oly közhasznú gyári, ipari és közművelődési alkotások keretébe vannak illesztve, hogy ezek miatt szegyenkeznünk senki előtt sincs okunk.

Rég be van igazolva, hogy a legszebb eszmék, legremekesebb alkotások elkallódnak, feledésbe mennek, ha azokat nem népszerűsítjük, ha nem gondoskodunk arról, hogy azoknak

hire folytonosan az emberek emlékébe idéztesék. Az igazhitű mohamedán imádsága közben kelet felé fordul, legfőbb vágya életében legalább egyszer elzarándokolni Mekkába, a mint hogy Jehova népe is legalább egyszer felkereste az Ur templomát. Nagy mulasztást mondhatnók büntövének el mi aradiak, ha nem tennénk meg mindent, nem ragadnánk meg minden eszközt arra nézve, hogy legalább megközelítsük azon magasztos vágyunkat: *ne haljon meg magyar ember, mielőtt a vértanuk városát nem látta.*

Tekintetes törvényhatósági bizottság! Elérkezett immár a legfőbb ideje annak, hogy ragadjuk meg városunknak kezen fekvő kiváló előnyeit s tegyünk már egyszer maradandó intézkedést arra nézve, hogy *Aradon az idegenforgalmat fejlesszük*, vezessünk be egy oly rendszeres és célirányos tervezetet, melynek eredményeként városunkat [azon magaslatra s hirnévre emeljük, mely őt méltán megilleti. Ugyanazért mi alantjegyzett, a városunk jáváért, híréért, dicsőségéért küzdő hazafias társaságok, magunkévá téve Kiss Ferenc törvényhatósági bizottsági tagnak ugy a nagyközönség, mint a tekintetes törvényhatósági bizottság által ismert s az idegenforgalom emelése érdekében összeállított programját: — teljes tisztelettel indítványt terjesztünk a tekintetes törvényhatósági bizottság elé, melynek egyben szíves elfogadását is kérjük. Mondja ki határozatilag a törvényhatósági bizottság, hogy:

1. Kebeleből kiküld egy *20 tagu bizottságot*, mely a Kossuth-, Rákóczi-, Asztalos Sándor-társaság s egyéb ipari, kereskedelmi, kulturális testületek, egyesületek, társulatok és asztaltársaságok bevonásával egy *nagybizottsággá* alakul, amelynek feladatává tétetik, hazafias emlékeink és ünnepeink népszerűsítése s ezzel kapcsolatban városunk idegenforgalmának emelése céljából minden alkalmas eszköz felhasználása.

2. Meghívja a polgármestert, hogy egyelőre saját hatáskörében a város egyik erre alkalmas tisztviselőjét bizza meg azzal, hogy *Arad város hivatalos kalauzát* összeállítsa, a nagybizottságnak rendelkezéseit végrehajtsa, eszközölje a közérdekű levelezéseket és hirdetések, az érkező idegeneket elfogadja, elszállásolja, kalauzolja stb.

3. Megkeresi felterjesztés útján a kereskedelmi minisztert, hogy *október hó 6-ikára* mint nemzeti ünnepre az ország minden részéből *mérsékelt vasuti jegyeket, szükség esetén kedvezményes különvonatokat* engedélyezzen ezen intézkedését — miként a Szent-István napi ünnepre már rég idő óta megvan — egyszer s mindenkorra állandósítsa.

4. Felhatalmazza a polgármestert, hogy mintán az alakulandó nagybizottság működésének kezdetén anyagi erővel egyáltalában nem rendelkezik, a közérdekű nyomtatványokat, hirdetések, esetleg postadíjakat a város terhére eszközölhesse.

5. Felkéri a nagybizottságot, hogy városunk jövőjére nézve nagy horderejű feladatát odaadással, hazafias lelkesedéssel karolja fel s midőn e terhes munkája közben a törvényhatóság támogatását igényli, esetről-esetre előterjesztéssel élni szíveskedjék.

Müller Károly,

a Rákóczi-társaság védnöke.

Nagy Kálmán,

a Kossuth-asztaltársaság elnöke.

Sófalvi György,

az Asztalos Sándor-társaság elnöke.

II.

Tekintetes kereskedelmi és iparkamara!

Szeretett hazánknak bármely nagyobb városában forduljunk is meg, mindenütt találunk valamely oly speciális helyi dolgot, mely az illető vidék sajátosságát tünteti fel, vagy valamely nevezetességét örökíti meg s alkalmas arra, hogy az átutazó idegen mint *emléktárgyat*, csecsebecsét megszerezze magának.

Kolozsvár üzletei pl. telve vannak a Mátyás-szobor után készült kis szoboralakokkal, úgynevezett nippekkel, zsuzsukkal, papírnymó sulyokkal, ezenkívül a fatányér és számtalan más megnyerő aprósággal, mint helyi speciális társakkal kedveskednek az ott megfordulóknak. Nekünk, a vértanuk városának, annak a városnak, mely telve van történelmi emlékekkel, megtekintésre méltó, közhasznú alkotásokkal, sajnos, a fenti célra egyebünk sincsen, mint

egy pár immár nagyon is közönségesseé vált képeslevezőlapunk. Ezen félszeg körülmény indít bennünket arra, hogy figyelembe véve iparunk és kereskedelmünk jól felfogott érdekét s városunk fejlődését: — megkeressük a tekintetes címet, méltóztassék *egy szakértői bizottságot* összehívni és megállapítani:

a) Mely dolgok volnának Aradon alkalmasak arra, hogy azokról művészi kivitelű miniatűrök, imitációk stb. készítettven, felhasználhatók lennének arra, hogy mint *aradi különlegességek, emléktárgyak* hozatnának forgalomba?

b) A különböző tárgyak megállapítása, azok kivitelű módzatának precizizálása után mi módon lehetne azokat a legrövidebb idő alatt elkészíttetni s forgalomba hozni?

c) Minő eszközöket lehetne igénybe venni arra nézve, hogy ezen tárgyak művészi kiviteléhez esetleg megfelelő *pályadíjak* volnának kifizethetők?

Tekintetes kereskedelmi és iparkamara! Most, midőn általános a mozgalom városunkban, hogy a már-már stagnáló, sőt hovatovább visszaesséssel fenyegető iparunkat és kereskedelmünket emeljük, az idegenforgalmat fokozzuk, igen alkalomszerűnek találjuk a fent elősorolt eszméknek felvetését s így azon kelles reményünknek adunk kifejezést, hogy a tekintetes cím nemes törekedésünkben bennünket támogatni fog s szakszerű választást feltett kérdéseinkre mielőbb megadni szíves leend.

Hazafias üdvözléssel: Müller Károly, a Rákóczi-társaság védnöke. Nagy Kálmán, a Kossuth-asztaltársaság elnöke. Sófalvi György, az Asztalos Sándor-társaság elnöke.

Repülő ezresek.

Kincs a főtéren.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 20.

Egy *aradi* gabonakereskedő négyezer koronája ma délelőtt komoly veszedelemben forgott. Az összeget a kereskedő egyik alkalmazottjára bízta, aki azt elveszítette. A tetemes summa csodálatos módon megkerült s a rendőrség útján visszajutott a tulajdonosához. A négyezer korona odisszejáról tudósítónk az alábbi részleteket jelenti:

Ma délelőtt tizenegy óra tában Löbl Gyula aradi gabonakereskedő négyezer koronát adott át Schönfeld Lipót nevű alkalmazottjának, hogy az összegből több fizetést eszközöljön. Schönfeldnek előbb dolga akadt a postán, ahonnan csakhamar eltávozott. A Boros Béni-téren észrevette, hogy a reábizott *négyezer korona elveszett*. Megdöbbenve sietett vissza a postára, ott azonban nem tudtak felvilágosítást adni az elveszett összegről. Schönfeld erre rémülten ment fel a rendőrségre, ahol jelentést tett az esetről.

Ezalatt Krebsz Gusztó fiatal urileány, aki látogatóban van aradi rokonainál, az Andrássy-téren Nádler Lajos üzlete előtt egy színes papircsomagot látott a járdán. Azt hitte, hogy reklámcédulák s felemelte. Amikor kibontotta az összehajtogatott papirosokat, meglepetve konstátálta, hogy a reklámpapírnak vélt csomag két ezer koronás bankjegyet tartalmaz.

Ugyanezkor egy Szilágyi István nevű munkás közvetlen Krebsz Gusztó mögött egy ezerkoronás bankjegyet talált. Azt hitte, hogy az urileány vesztette el a pénzt, utána ment és átadta neki az összeget. Alighogy ez megtörtént, a szél egy másik ezresbankót seprte a járdán. Szilágyi ezt is átadta Krebsz Gusztónak, aki meglepetve jegyezte meg német nyelven:

— A pénzt én is találtam.

Az esetnek több szemtanuja volt, akikhez Szilágyi tréfálózva szólt:

— Hát nincs nekem pechhem! Az ezresek csakugy röpködnek a földön s nekem vissza kell azokat adni.

Véletlenségből éppen arra cirkált *Basztik*

detektív, akinek Szilágyi elmondta az esetet. A detektív azonnal elkérte Krebsz Gusztótól a pénzt és letétbe helyezte *Moldován* Ödön rendőrhadnagynál. Délutánra a rendőrség beidézte Krebsz Gusztót, Szilágyit és Schönfeldet, akik előadták a tényállást. A rendőrség a négyezer koronát visszaadta Schönfeldnek.

És merje valaki ezek után azt állítani, hogy Arad szegény város, mikor itt az utcán csak egy söpri a szél az ezresek.

A Westinghouse-gyár Aradra jön.

Müller és Varjassy a kormánynál.

A megsürgött városi ügyek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 20.

Müller Károly országgyűlési képviselő, mint megirtuk, vasárnap délután, Varjassy Lajos polgármester pedig hétfőn a fővárosba utaztak, hogy a város érdekében a kormány tagjainál eljárjanak. A budapesti utazás főcélja az volt, hogy a kereskedelmi kormánytól kieszközöljék a Westinghouse-cégnek az állami szubvenciót. A képviselő és a polgármester ma este érkeztek vissza budapesti utjukról, amely sikerrel járt, amennyiben a kereskedelmi kormány részéről ígéretet kaptak, hogy a Westinghouse-cég egy Aradon létesítendő automobilgyár részére *megkapja az állami támogatást*. Most tehát semmi akadályja sincsen annak, hogy a Westinghouse-cég Aradon létesítse az automobilgyárat, amelynek felállítását attól tette függővé, hogy a kormány megadja-e az állami szubvenciót, amelynek kieszközölését Müller Károly és Varjassy Lajos buzgó közbenjárásának köszönheti a város.

Tudósítónknak alkalma volt Müller Károly képviselővel beszélgetést folytatni. A képviselő tudósítónk előtt az alábbiakban számolt be fővárosi utjáról:

(Arad képviselője.)

— Kedden délelőtt az aradi borkereskedők küldöttségét vezettem a pénzügyminiszteriumba a fogyasztási adó pauszában való fizetése ügyében. Eljárásunk, mint azt a lapok már megírták, kedvező eredményre vezetett. A kereskedelmi miniszteriumban Varjassy polgármesterrel voltam s itt az automobilgyár részére állami szubvenciót kértünk. *Szterényi* államtitkár kedvező választ adott és biztosított bennünket, hogy a Westinghouse-cég a törvényben megállapított állami támogatást meg fogja kapni.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél ki akartam eszközölni, hogy a pályaudvar felvételi épületének munkálatait az államvasutak igazgatósága az áreljés alkalmával ne egy vállalkozónak, hanem az egyes szakmabeli iparosoknak adja ki. A minisztertől azt a felvilágosítást nyertem, hogy ez kizárólag az államvasutak igazgatóságának hatáskörébe tartozik.

Tisztelegtem *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter előtt is és megsürgöttem a tüzérszáznya felépítését. A miniszter azt válaszolta, hogy a tüzérszáznya ügyében még nem informálódott. Mihelyt az ügyet átvizsgálja, feleletet fog nekem adni. Ezen kívül több magánember ügyét intéztem el a miniszteriumokban.

(A polgármester sikere.)

Tudósítónk felkereste Varjassy Lajos polgármestert is, aki ezeket mondta el fővárosi utjáról:

— Első utam a kereskedelmi miniszteriumba vezetett, ahol *Szterényi* József államtitkár előtt tisztelegtem. Elmondtam Szterényi-

nek, hogy a Westinghouse-cég automobil-gyárat szándékozik Aradon létesíteni. A gyár felállítását pedig attól teszi függővé a cég, hogy az állam ad-e szubvenciót? Arra kértem az államtitkárt, hogy az állami támogatást adja meg a cégnek. Szerényi erre elmondta, hogy a cég a kérvényt már beterjesztette a miniszteriumba s ő azt áttanulmányozta. Minthogy meggyőződött arról, hogy Aradváros gazdasági érdekei fűződnek a gyár felállításához, elhatározta, hogy a törvényben megállapított állami támogatás megadása iránt előterjesztést fog tenni Kossuth Ferenc miniszternek.

Megkértem az államtitkárt arra is, hogy terjessze pártolólá a pénzügyminiszter elé a város ama kérelmét, hogy az ujaradi vashid feljárójához szükséges területet az állam tulajdonát képező Atzél-féle telekből ellenérték nélkül kapja meg a város közönsége. Szerényi erre azt a feleletet adta, hogy mihelyt a város kérvénye az iratokkal együtt felérkezik a miniszteriumba, a város képviselője sűrűsse meg az ügyet. Beszéltem Müller Károlyval is, aki megígérte, hogy hétfőn, legkésőbb kedden felutazik a fővárosba és megsürgeti a pénzügyminiszteriumban a vashidak ügyét.

A kereskedelmi miniszteriumban csatlakoztam Kristyó Jánoshoz és Marschall Lajos dr.-hoz, akik arra kérték az államtitkárt, hogy a Baross-parkban létesítendő Baross-kut részére engedje át az aradi fa- és fémipariskola tulajdonát képező vaskut felszerkezetét. Az államtitkár megígérte, hogy a küldöttség kérelmének készséggel eleget tesz.

Néhány aradi kereskedő ügyében is eljárta Szerényinél. A kihágási bíró tudvalevőleg elítelt néhány kereskedőt, akik a vasárnapi munkaszünet alatt irodai munkát végeztek alkalmazottaikkal. A város ebben az ügyben felírt a kereskedelmi miniszterhez. Szerényi kijelentette, hogy a törvény intézkedik a vasárnapi munkaszünet megsértésére vonatkozólag a miniszter csak egyes konkrét esetekben intézkedhet kedvezően, vagy kedvezőtlenül.

Fenjártam a belügyminiszteriumban is. Itt utána néztem a községi tanítók fizetésrendezése ügyének és meggyőződtem, hogy a felterjesztést véleményezés végett áttették a kultuszminiszteriumba. A belügyminiszteriumban utána jártam a város által rendeltető nyolc automobil omnibusz ügyének. Ez a kérdés azonban mindaddig nem nyert elintézését. A belügyminiszteriumban a város jövedelmeinek szaporítására nézve azt az üdvös tanácsot nyertem, hogy a város közönsége szerezze meg a módjában álló jövedelmi forrásokat, ha áldozatokba kerül is, mert csak ez az egyedüli mód a jövedelem szaporítására.

SPORT.

+ A tornaegylet köréből. Az „Aradi Tornaegylet” választmánya működő tagokul felvette Vihary Bélát, Singer Sándort, Harnos Endrét és Frank Leót, pártoló tagokul: Pichler Fülöpöt és Virágh Kálmánt. Steinitzer Pál dr. alelnök jelentést tett a Magyarországi Tornaegyletek Szövetsége közgyűléséről, melyen a szövetség megváltoztatta címét, alap- és versenyszabályait. Új címe „Magyarországi Testedző Egyesületek Szövetsége” lett s működése körébe a tornázás, vívás, atletika és mindenemű testgyakorlást nemet főlvett. Május 9 én a Budapesti Tornaegylet által rendezendő s a Toldi-vándordíjjal jutalmazandó tornaversenyen, ugyszintén a pünkösdi ünnepek alatt Pécsen rendezendő szövetségi tornaünnepélyen az Aradi Tornaegylet is részt vesz.

HIREK.

Méray-Horvath Barabás nyilatkozatáról.

Arad, február 20.

Barabás Béla tegnap az Aradi Közlöny egyik munkatársával folytatott és lapunk mai számában közölt beszélgetés során többek között azt a kijelentést tette, hogy a béketárgyalások során szó sem volt három Fejérváry-kormánybeli miniszternek az új kabinetbe való átvételéről. Erre nézve ma Méray-Horváth Károly — mint Budapestről táviratozzák — az alábbi rövid nyilatkozatot adta írásban A Nap szerkesztőségének:

Barabás Béla azon kijelentése, hogy nem volt arról szó, hogy a Fejérváry-kabinet három tagja résztvegyen az új kabinetalakításban, valamint hogy a velem folytatott tárgyaláson ilyen értelmű nyilatkozat sem Kossuth Ferenc, sem Barabás Béla részéről nem történt, — megfelel a valóságnak.

A lapunkban közölt intervjú során Barabás elmondta, hogy levelet írt Kossuth Ferencnek, amelyben kérdést intéz hozzá, kívánja-e, hogy ő — Barabás — a Ház ülésén előterjessze az áprilisi békét megelőző tárgyalások igaz lefolyását? Mint fővárosi tudósítónk táviratozza, egy újságíró ma megkérdezte Kossuth Ferencet, hogy mit szól Barabás nyilatkozatához, mire a kereskedelmi miniszter a következőket mondta:

— Ebben az ügyben nem nyilatkozom többé. Azoknak az embereknek részéről ez ugratási szándék és én nem szándékozom fölülni nekik.

Arra a kérdésre, hogy vajjon megkapta-e Barabás Béla levelét, amelyben engedélyt kér a nyilatkozattételre, Kossuth azt felelte, hogy Barabástól eddig még semmiféle levelet nem kapott.

— Személyi hír. Dániel Ernő báró valóságos belső titkos tanácsos és neje, Dániel Tibor báró és a Neuman-család látogatására ma Aradra érkeztek.

— Fejérváry nyugdíját meghagyták. Budapestről táviratozzák: A képviselőház zárszámadási bizottságának mai ülésén Wekerle Sándor miniszterelnök előterjesztette a Fejérváry Géza báró nyugdíjaztatására vonatkozó aktákat, amelyekből kiűnik, hogy Fejérvárynak 54 évi állami szolgálata volt s így a legnagyobb nyugdíjra tarthatott igényt, melyet a miniszterelnök évi 16 ezer korona miniszteri nyugdíjösszegben folyósított is. Darabont kapitányi minőségében Fejérváry 16.800 korona évi fizetést élvez ugyan, de jelenlegi alkalmaztatása nem állami, hanem udvari tisztség, amiért is a nyugdíj-törvény nem alkalmazható. Méltányossági szempont tehát nem vezette a kormányt Fejérváry nyugdíjösszegének megállapításánál.

— Az államvasuti beruházások. Budapestről táviratozzák: A képviselőház zárszámadási bizottságának mai ülésén a kereskedelmi tárca 1904. évi zárszámadásainak tárgyalásánál Szerényi József államtitkár bejelentette, hogy a kormány az államvasutaknál nem fog a személyzet bővítésére takarékoskodni. A kereskedelmi miniszterium 8—10 napon belül beterjeszti az államvasuti beruházásokról szóló törvényjavaslatot, mely szerint 4000 teherszállító, 905 személykocsit és 125 mozdonyt rendelnek és körülbelül 30 millió koronát fordítanak vidéki pályaudvarok építésére, indóházak és raktárak kibővítésére.

— Az aradi Kossuth-szoborbizottság február hó 21-ikén, csütörtökön délután hat órakor a városbáza emeleti kistermében ülést tart, amelyre ez uton hívja meg a tagokat az elnökség. Tárgy: diszelnök-választás és zsüri-alakítás.

— Kiténtetett nögyeleti elnök. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király özvegy Buziási Eisenstädter Ignácénak, a Temesvári belvárosi izraelita nögyelet elnökénének, a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás aranyéremkeresztet adományozta. A fáradhatlan elnök, kinek jótékonyasága Temesvár határain túl is ismeretes, méltán részolgált erre a királyi kiténtetésre.

— Wekerle gyásza. S.-A.-Ujhelyről jelentik: Parnói Molnár István, Zemplénum megyének 19 éven át volt főispánja, a főrendiház örökös tagja ma reggel 82 éves korában S.-A.-Ujhelyen meghalt. A vármegyében általános a részvét. Wekerle Sándor miniszterelnök apósát és Molnár Viktor nyugalmazott temesi főispán édes atyját gyászolja az elhunytban.

— A tanítók fizetésrendezése. Budapest-ről táviratozzák: Apponyi Albert gróf a képviselőház holnapi ülésén terjeszti be a tanítói fizetések rendezéséről szóló törvényjavaslatot. Pénteken előadót választ a Ház és hétfőn bizottsági tárgyalás elé kerül a javaslat.

— Lahovary tábornok meghalt. Bukarest-ből táviratozzák: Lahovary tábornok román külügyminiszter ma meghalt.

— Az Ipar- és Népbank közgyűlése a törvényszék előtt. Az Aradi Ipar- és Népbank ez évi közgyűlése előtt tudvalevőleg nagy vita folyt arról, hogy van-e szavazati joguk azoknak a részvényeseknek, akiknek birtokában a múlt évben kibocsátott új részvények vannak. A bank igazgatósága arra az álláspontra helyezkedett, hogy nincsen és ezért nem is hívta meg a közgyűlésre az új részvények tulajdonosait. Adler Andor aradi nagykereskedő sérelmesnek találta az igazgatóságnak intézkedését és minthogy a közgyűlés határozatainak hozatalából szerinte jogtalanul zárták ki az új részvényeseket, Adler ma az aradi törvényszék-nél keresetet nyújtott be a bank február 8-iki közgyűlésén hozott összes határozatok megsemmisítése iránt. Az új részvényesek szavazati jogáról tehát most a törvényszék fog dönteni.

— Halálozás. Arad egyik köztisztelt, régi polgár, Hámedli Ferenc vendéglős hunyt el ma hajnalban hosszas szenvedés után 74 éves korában. A temetés holnap, csütörtökön délután fel 4 órakor lesz a József főherceg-ut 2-ik számú házból.

— A kóhol-ellenes mozgalom Aradon. Az Aradi Kereskedők Körében rendkívül érdekes előadást tartott Auszterweil László dr. törvényszéki orvos az anti alkoholizmusról. Az alkohol-káros hatásáról szólva, a külföldi tapasztalatok adataival igazolta, hogy az ugynevezett mértékletes akciók nem jártak eredménynyel, amennyiben azok működésének ideje alatt az alkoholfogyasztás még növekedett is. Azután kifejtette, hogy az alkohol káros hatásainak leküzdésére a teljes nélkülözés, a legkisebb alkoholleveztől való tartózkodás szükséges. Majd azt a fölfogást cáfolta, hogy egyesek, még orvosok is, üdítésre, erősítésre használják a mérsékelt adagokban való alkoholt, holott az így is tulajdonképpen árt. A nagy figyelmet keltett fölfogást élénk eszmecsere követte, amelyben részt vettek: Zubor Andor városi aljegyző, Steinitzer Pál dr., Meer Armin és mások, s amelyben az a nézet jutott egyöntetűen kifejezésre, hogy Aradon fööttébb kívánatos lenne a széleskörű, céltudatos és erélyes alkoholelles mozgalom megindítása.

— Eljegyzés. Preisinger Sándor, magyar földhitelezési tisztviselő, néhai Preisinger József aradi igazgató tanító fia, eljegyezte Németh Erzsikét, Németh Antal, a „Pesti Hazai Takarékpénztár Egyesület” igazgatójának leányát, Budapesten.

— Új progromok. Odesszából táviratozzák, hogy a kormány bujtogatására ismét megkezdtek a huligánok a zsidóellenes támadásokat. Az utcán és a lakóházaikban bántalmazzák a zsi-

dókat, akik közül már több száz súlyos férüléssel a kórházakban fekszik.

— **Tolvajfogás az igazságügyminisztériumban.** Már hónapok óta észrevették az igazságügyminisztériumban, hogy rendszeresen lopja valaki a hivatali szobákat. Többek között eltűntek fontos akták is. Ma reggel fél nyolc óra kor, amikor a minisztériumban még takarítottak, egy uriasan öltözött fiatal ember lépett be a minisztérium kapuján. A fiatal ember fel-sietett *Schiffler* Antal királyi ügyész szobájába, ahonnan egy kabáttal és az ügyész aktatáskájával a kezében sietve lépett ki a folyosóra. Amikor a lépcsőkhöz ért, szembe találkozott *Jakabffy* Károly napidíjjal. A díjnak gyanusnak találta az idegent, megismerte az ügyész táskáját és így kérdőre vonta, hogy mit keres. A fiatal ember menekülni akart, *Jakabffy* azonban üldözőbe vette a tolvajt, akit el is fogott. Átadták a rendőrségnek. Itt megállapították, hogy a tolvaj *Antonoffy* Alfréd 25 éves munkátalan ember. A kihallgatása során bevallotta, hogy az igazságügyminisztériumban 35 lopást követett el. Ő volt az, aki a múlt hónapban ellopta *Pobner* táblabíró irattáskáját, amelyben fontos akták voltak. A rendőrség a tolvajt letartóztatta. A képviselőházban az ülés vége felé terjedt el a hír, hogy ismét sikerült egy aktatolvajt elfogni. A képviselők körülseglették *Günther* Antal igazságügyminisztert, aki megerősítette, hogy kisebb aktalopásról van szó. Rögtön megindultak a találgatások, hogy van-e valaki és ki van az elfogott tolvaj háta mögött? Természetesen voltak képviselők, akik a közelmúlt eseményeivel is összefüggésbe hozták a lopást.

— **Érdekes alapítvány.** Budapestről táviratozák: *Herczeg* Ferenchez, a Hirlapírók Országos Szövetsége elnökéhez ma névtelen levél érkezett, amelyben a névtelen levélíró hivatkozik a legutóbbi sajtóellenes áramlatra s *Gajári* Ödön nevére ezer koronás alapítványt tett, amelynek kamatait azok az újságírók kapják, akik közérdekű közlemények miatt költségbe keverednek. Az ezer korona benne volt a borítékban.

— **Bonyhádi Simon ügye.** Ártatlanul kínos meghurcoltatásban volt része az aradi Máv. üzletvezetőséghez tartozó *Bonyhádi* Simon vasuti tisztviselőnek, aki a hódmezővásárhelyi állomáson működött mint teheráru pénztáros, mikor tavaly betörés történt és kirabolták a pénztárt. A nyomozó közegek gyanuja folytán *Bonyhádi* letartóztatták és vizsgálati fogságba vetették, egyben állásától felfüggesztették. A fogságból *Bonyhádi* nemsokára kiszabadult, később pedig kiderült a teljes ártatlansága is, mert elfogták az igazi betörőt egy Hmvásárhelyről Brassóba áthelyezett vasuti altiszt személyében, aki bevallotta bűnét. *Bonyhádi* természetesen rögtön visszavették a tisztviselői karba s most közli a Máv. hivatalos lapja, hogy *Bonyhádi* Simon volt hódmezővásárhelyi pénztárost Szolnok állomásra helyezték át.

— **Harmadik osztály a gyorsvonatokon.** A kereskedelmi minisztérium a tavaszi menetrend megállapításánál teljesíteni óhajtja azt a régi kívánságot, hogy a gyorsvonatokon is legyen harmadik osztály. Részben teljesülni is fog ez az óhajlás, amennyiben Budapest—Szombathely közt gyorsvonat közlekedést létesít, úgy, hogy a vonat Budapestre érkezése és Szombathelyre való visszaindulása közt heted-fél óra idő lesz, amit az utasok Budapesten tölthetnek. Ezen a vonaton, amely óránkénti 90 kilométer gyorsasággal fog közlekedni, *harmadosztályu* kocik is lesznek rendszeresítve.

— **A hosszú élet titka.** *Mecsnikov* tanár, a párisi Pasteur-intézet igazgatója, érdekes nyilatkozatot tett egy hírlapíró előtt a hosszú élet

titkáról. Eszerint legelső sorban is a táplálkozásra kell nagy gondot fordítani. A legjobb és legegészségesebb ital. *Mecsnikov* véleménye szerint, a forralt víz és azt állítja, hogy ha az ember hozzá szokik, jobban ízlik, mint akár a bor vagy a sör. Tejet is csak forralt állapotban igyék az ember. Különös gondot kell fordítani a gyümölcs és főzelék élvezésénél és e tekintetben legajánlatosabbnak tartja, ha csak főtt gyümölcsöt és főzeléket fogyasztunk. A legegészségesebb gyümölcsök az orvostanár állítása szerint a szamóca és a cseresznye. A szárnyasok husának semmiféle tápláló értéke nincs, az osztrigában tífusz-bacillusok vannak, a marha- és borjúhúsban óriási mennyiségű mikroba található. A halhus egészségtelen voltáról mindenki meg van győződve. Egyedül a ló- és ürühs egészséges és a főtt tojás is nagyon tápláló.

— **Baccarat.** Egy *berlini* klubban a baccarat-nál észrevették, hogy a kártyák meg voltak jelölve. A klub vezetősége rábizonyította a csalást két tagra, akik erre azonnal bejelentették kilépésüket és eltűntek Berlinből. Állítólag Monte-Karlóba utaztak. A csaló két játékos vendéglőkben is játszott megjelölt kártyával és sok embert alaposan megkoppasztott.

— **Hogyan sztrájkol a debreceni rendőr?** A debreceni rendőrlégénység a múlt év őszén fenyegető hangú beadványt intézett a városi hatósághoz, amelyben kijelentették mind a százan, hogy sztrájkba lépnek, ha fizetésjavítást nem kapnak. *Végh* Gyula főkapitány szigorú vizsgálatot indított, amelynek folyamán kiderült, hogy a rendőrlégénység a szociáldemokraták befolyására és ösztökélésére írta alá a beadványt. Az aláírók azután visszavonták a beadványt, de azért nem szűnt meg a mozgalom. Most aztán kiűzték a *csendes sztrájk*, amely abban nyilvánult, hogy a legényég tömegesen jelent betegget, azok pedig, akik már tíz évig szolgáltak, egymásután kéri nyugdíjaztatásukat, még pedig orvosi bizonyítvány alapján. Már a tíz év óta szolgáló legénység mindenik tagja beadta nyugdíjazási kérvényét. Ez a csendes sztrájk, amint a debreceni rendőrök mondják. A hatóságnak sok fejtörést okoz, hogy lehetne az ilyenfajta sztrájk ellen védekezni, mert a tömeges nyugdíjazás erősen megterheli a város nyugdíjalapját.

— **Gyermek a ruhatarban.** Londonból jelentik: Egy házaspár, aki Winnipegből jött Newyorkba, hogy *Melha* asszonyt az Operaházban hallja, nem tudta, hogy az előadás alatt mit csináljon 18 hónapos kis gyermekével. Akkor támadt az az ötletük, hogy a gyermeket, míg az előadásban gyönyörködnek, a ruhatarba adják. Így is történt. És azóta a newyorki operában úgy adogatják — írja a londoni újság — a babákat a garderozába, mint a botot vagy az esernyőt.

— **A megszóktetett asszony tragédiája.** Rómából jelentik: Egy messzinai fiatalember előtt egy héttel elutazott Páduába s onnan megszóktette *Bilandt* ásványtani tanár fiatal feleségét, kivel még férjhezmenetele előtt szerelmi viszonyt folytatott. A fiatalembernek az volt a szándéka, hogy a megszóktetett asszonnyal Messzinában szülőinek házában telepedik meg. De már megérkezésük első napján szóváltás támadt köztük s a fiatalember agyonlőtte az asszonyt, azután öngyilkossá lett.

— **A nőkocsisok.** Párisból jelentik: A nagy bulevardon tegnap délután nagy feltűnést keltett az első két női bérkocsis megjelenése. A női kocsisok *posztónadrágban* és korek, viaszkos vászonnal takart kalapban tették meg első próbántjukat. A szokatlan látványosságra a nagy hidegben is oly óriás közönség sereglett össze, hogy a kíváncsi párisi tömeget a rendőröknek kellett szétkergetniök. A bérkocsisok körében nagy az izgatottság az első két női kocsis miatt.

— **Jótékonyág.** A ségai szegénytanulók ingyen konyhája javára az Aradi Első Takarékpénztár 50 koronát adományozott, mely nagylelkű adományért halás öszönetet mond: *Lantos* Miksa tanító.

— **Szi vágy István.** kárpitos és diszító, Weitzer-János-utca 19. szám alatt, elvállal ebben a szakmában a legszebb és legüzesebb kivitellel munkákat, gyorsan és jutányos árák mellett.

— **Breger** I. Deák Ferenc utca 39. Purim ajándéknak igen alkalmasak az orsovai kővér édesvízi halak. Finomabb halakat kérek előbb megrendelni, mert az általános drágaság miatt csak annyit hozatok, amennyi megrendelése van. Mindennemű tengeri és dunai halakat pontosan házhoz szállítok. 636

— **Praeservativ** ideális legjobb minőségben Vojtek és Weisznál. 291

Többnyire uriasszonyok.

— Az érdekes halál.

Arad, február 20.

Valahol a felvidéken kettős halálos ítéletet hozott a bíróság. Az ítélet előrelátható volt. A tárgyalás egész éjjel tartott, reggel fél hatkor hirdették ki: kettő általi halál! A tárgyalóterem tömve. Többnyire uriasszonyok ülnek a padokban. — jelenti a tudósítás. Uriasszonyok, akik egy almatlan éjszakán keresztül, kemény fapadokban ülve lesik a halál szelének suhanását. Mert az ilyesmi érdekes.

Tehát többnyire uriasszonyok. Uriasszonyok, akik e'ajulnak, ha a szeretetreméltó pincsikutyának a lábára lép valami bárdolatlan egyén. Uriasszonyok, akik a csibeöléstől borzadva fordítják el fejüket. Uriasszonyok, akiknek a szívük hasad meg, ha nyomort látnak és akik táncban robotolják keresztül az éjszakákat, százötven forintot áldoznak egy-egy bál ruhára, csak hogy másnap négy-öt szegény gyermeket felruházzanak. Mi viheti ezeket a gyengéd, leheltszerű tereméseket a tárgyaló terem padjaira? Mi viheti őket oda, ahol az emberi igazságszolgáltatás középkori maradványa, a halálbüntetés véres árnyékkal kísért?

Érdekes probléma ez, melyet bajos lenne egyszerűen elújni azzal, hogy az asszonyok kíváncsiak. Itt másról van szó. Ez a jelenség egyszerűen a kultúrember perverzítására vezethető vissza és arra a körülményre, hogy az emberi hibák és különösen perverzítások mindig fokozott mértékben vannak meg az asszonyokban. Vajjon a nőben több van-e az alatló, mint a férfiben? — ez az a kérdés, melynek megoldását bajos megtalálni. Talán csak a férfiak elfogultsága, hogy ezt a tételt bizonyítottnak tekintik. Hiába feszegetik az elmegyógyászok, a fiziológusok a problémát: ők is férfiak, ők is elfogultak. A Nérók fajta sokkal gyakoribb, mint a Báthory Erzsébeteké. A Borgia Lukréciaikkal szemben ott állanak *Sadi* marquis és követői. És mégis mikor ridegen odaállítjuk a tételt, hogy a nőben mindig több a perverzítás, mint a férfiben: nem azt mondjuk, hogy ez a perverzítás már meg is nyilvánlik, csak azt, hogy a hajlam megvan reá, csak fel kell ébreszteni.

Ime, azok a hölgyek, akik szabad óráikban Anatole *France* munkáit olvassák, egy éjszakán keresztül égő szemmel várják a pillanatot, amelyben két emberen kiüt a halálfélelem veritéke és amelyben eltorzult arcok döbbenetes elhalványodása szorítja össze a szívüket. Mikor kemény, sűvítő hangon hangzik el a halál szava: ők, az uriasszonyok átérzik a római cirkuszok nőközönségének kéjes élvezetét. A győztes gladiátor felemeli a kardot... *Recipe ferrum, recipe ferrum!* És Cluvia tapsol.

A hajlam a nőben, akit a mai társadalom nem munkára, nem küzdelemre, hanem élvezetre és élvezetül nevel, a nőben hatványozottan van meg az élet szerető és a haláltól való borzadás. És minden emberben közös vonás, hogy szeret kacérkodni azzal, amitől fél s amikor veszélytelenül lehet üzni ezt a kedvtelést: a haláltól borzadó asszonyok elmennek, hogy végignézzék a halál visszatartó előjátékát. Visszatartó, nőietlen és utálatos kíváncsisággal várokoznak, hogy kielégítsék a borzadály kéjes érzését. A hajlam, az ember állati lényege kiüt belőlük, mihelyt az alkalom kedvező. És mindezt csak azért, mert amíg a férfit az élet megtanítja reá, hogy uralkodjék a hajlamán, a nő, a gyengének nevelt nő gyenge nemesak a férfikkal, de saját magával szemben is. Talán hibás is az előbb

felállított tétel: a perverzításra való hajlam egyformán van meg a férfiben és a nőben. Csak hogy a nőben hamarabb megnyilvánul.

Apró jelenségek azok, amelyek a társadalmat legjobban jellemzik. Itt is egy apró jelenség. Vajjon mit szólna hozzá a genfi bölcse, *Rousseau*, aki *Uj Heliose* ában az első vérre menő párbajokról szólván, azoknak védőit így aposztrofálja:

— Első vér! Mit akarsz azzal a vérről, vadállat!?

— zab.

Fogházra ítélt aradi tisztviselő.

A főjegyző rágalmozója.

A provizió.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, február 20.

Az aradi községi bíróságnál alkalmazásban volt *Kisfaludy* Károly segédtiszt, hogy kis fizetését szaporítsa, nem idegenkedett jutalmak elfogadásától sem, a miért persze aztán apró szolgálatot teljesített a feleknek. Így két nagy biztosító társaság aradi fiókjától 5 százalékos jutalmat fogadott el a községi bíróságnál folytatott peres összegek után, hogy a „gyors elintézés” elősegítse. Özv. Vincze Jánosnének egy négy koronás peréből pedig két koronát tartott vissza, a mint mondta: bélyegköltség címen.

A mikor Kisfaludynak eme turpisságára rájöttek, Kádas Kálmán és Hallóssy László városi tisztviselők fegyelmi feljelentést tettek ellene. Erre a bűnös tisztviselő az aradi központi választmányhoz egy védő iratot intézett, amelyben a feljelentőket *rágalmazta és gyalázta*.

Az aradi városi fegyelmi hatóság az ügyet a büntető bírósághoz tette át, mert Kisfaludy cselekményében súlyos, büntetendő vétséget látott fennforogni, egyúttal azonban a két hivatalnok társán elkövetett rágalmozás miatt is feljelentette a segédtisztet.

Az aradi kir. törvényszék megvesztegetés és rágalmozás miatt 4 havi fogházra, 40 korona pénzbüntetésre és hivatalának elvesztésére ítélte Kisfaludyt. A nagyváradi tábla 2 óra szállította le a vádlott fogházbüntetését.

A kir. Kuria *Válkay* Bertalan bíró előadásában ma tárgyalta az ügyet s a rágalmozás vétsége alól felmentette a vádlottat, mert az erre vonatkozó polgármesteri feljelentés nem volt szabályszerű, ellenben a megvesztegetés miatt egy hónapra szállította le a vádlott fogházbüntetését.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Gróf Hamlet, színmű (Bérlét C.)

Péntek: A harang, operett. Bemutató előadás.

(Bérlét A.)

Szombat: A harang, operett. (Bérlét B)

Gróf Hamlet.

(Vigjáték 5 felvonásban. Írták: Bernard Tristán és Godfrenaux André. Fordította: Góth Sándor. Bemutató előadás.)

Shakespeare Hamletja a tépelődés megszemélyesítője. Gróf Hamlet a nagy klasszikus Hamlet komikus leszámazottja, aki folytonos tépelődésével még az anyakönyvvezető előtt sem meri kimondani az igent, mert még mindig — tépelődik. Ellesszemü megfigyeléssel lesték el a szerzők a tépelődő, az ingatag jellemű ember természetrajzát. Ennek a kitűnő megfigyelésnek kitűnően sikerült rajzát adják gróf Hamletban.

Houdan Hamlet grófot, a tipikus tépelődőt megakarják házasítani, a hitelezője, egy

házasságközvetítő barátnője és egy jó barátja, akinek pénzre van szüksége.

Houdan erélyesen tiltakozik nyugalmának megbolygatása ellen, de végre is beugrasztják és eljegyzik Herbellier milliomos leányával, aki maga is retteg a házasságtól. A jegyesség ideje alatt nem is mutatkozik menyasszonyánál, de az esküvő előtt egy órával sem lehet rávenni, hogy öltözködjék, mert ő még mindig nem határozott.

Komikus része a darabnak, hogy Hamlet öt éves unokahuga, Greveceur leánya Hamlet jegyese, akit tizenkét év múlva el kellene vennie. Félórával az esküvő előtt megjelenik Greveceurné az öt éves kis leánnyal és Hamletet szavainak megtartására figyelmeztetik. Miután Hamlet kikacagja és faképnél hagyja őket, az esküvőre előkészített frakk-öltönyt magukkal viszik. Hamlet a ruha eltűnését boldogan viz majornak minősíti és nyugodtan lefekszik. Ezalatt a násznép a menyasszonnyal izgatottan lesi az anyakönyvi hivatalban Hamletet. Több órai késedelemmel a hitelező és a házasságközvetítő bárónő megjelennek Hamlettel, aki papucsban és komót ruhában vonszoltatja magát a házassági aktushoz.

Az anyakönyvvezető felteszi a kérdést, hogy óhajta-e nőül venni Herbellier kisasszonyt. Hamlet gróf, dacára, hogy az érdekelt bárónő és a hitelező magukból kikelve kiáltják az igent, szilárdan ellenáll és habozva kijelenti, hogy még nem határozott. Nagy zürzavar keletkezik, miközben Hamlet gróf felhasználva a kedvező alkalmat, megszökik.

Hónapok múltán, éppen akkor, mikor új vőlegényt keresnek Herbellier kisasszonynak, beállít Hamlet gróf, hogy volt menyasszonyától bocsánatot kérjen a történetért. Beszélgetés közben konstatálják, hogy őket tulajdonképpen egymásnak teremtette az isten, mert mindketten legszívesebben hallgatnak és eközben végtelenül jól érzik magukat egymás társaságában. Így tehát Hamlet gróf és Herbellier kisasszony mégis egymáséi lesznek.

Nagyon kedves és nagyon mulatságos darab ez a gróf Hamlet. A címszerepet *Mariházy* Miklós, a színház távozó kitűnő művésze adta. Különb alakítással és nagyobb siker emlékével aligha bucsuzhatott volna az aradi színpadtól. A folyton tétovázó, mindent unó grófot a művészi megjátszásnak minden elsőrangú kellékével ruházta fel.

Csupa ötlet és érdekesség volt játékában. A közönség egész estén át valósággal ünnepelte. Eleganciájával pedig a mindig elegáns Mariházyt is felülmulat. Akik mai alakításában gyönyörködtek, kétszeresen fogják sajnálni Mariházy távozását.

Az előadás egyébként példátlanul rossz volt. *Borbély* és *Várnay* kivételével a férfiak közül, *Novák* Irén és *Harmath* Józsa kivételével a hölgyek közül, kinos vontatottság jellemezte az előadást. Akárhányszor előfordult, hogy végsőre nem jelent meg az, akinek jönnie kellett, hanem ilyen biztatásokkal:

— No lehet már, jöhet már, kellett becsalogatni a szereplőket.

Borbély mint anyakönyvvezető pompás maszkiájával és kacagtató humorával perceként át hangos derűtségben tartotta a publikumot.

H. G.

* A harang. Tiszta levegőjű, kedves, poétikus színpadi alkotás *A harang*, amelyet szerzője: Pásztor Árpád legendának jelez. Zenejét Kacsóh Pongrác, a János vitéz zeneszerzője írta. A legendát pénteken mutatják be az aradi színpadon. Főbb szereplői: Rontay Boriska, Harmath Józsa, Kőrössi Juci, Zalay Margit, Hunyady, Várnay, Beregi, Borbély, Dellé Szathmáry, Faludy.

* Vas Sándor zongoraművész f. hó 24-én, vasárnap délután 5 órakor tartja a Fehér Kereszt nagytermében zongora-estélyét, melynek műsora a következő:

1. Bach: Allemande, Sarabande és Double, Gavotte és Musette a VI. angol suiteből. 2. Beethoven: As-dur Sonata op. 26. Andante con Variazioni. Scherzo. Marcia funebre. Finale. 3. Chopin: F-moll Fantasia op. 80. 4. Brzezinski: Fis moll variációk (ujdonság). 5. Skrzjabin: Poeme Fis dur. Grieg: Nächtlicher Ritt. Volkston. Dohnányi: Scherzo Cis moll. Liszt: Soirée de Vienne.

Jegyek: 6, 4 és 2 koronáért válthatók ifj. Klein Mór könyvkereskedésében és a hangverseny estélyén a pénztárnál.

Kettős halálos ítélet.

A petrovai rablógyilkosok.

Izgalmas tárgyalás.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, február 20.

A máramarosszigeti törvényszék esküdtbíróságának verdiktje alapján a bíróság ma egyszerre két embert ítélt el kötél általi halálra. A rendkívül izgalmas ítélethozatalról s annak előzményeiről következő tudósításunk számol be:

(A rablógyilkosság.)

Husz Ábrahám, egy máramarosmegyei zsidó ember rávette *Mihálka* Jánost, *Peri* Lébet, *Peri* Fiszt, *Filipszok* Istvánt és *Bilacska* Vaszlit, hogy öljk meg és rabolják ki a petrovai postakocsist. A jobbára műveletlen parasztokat hallatlan presztízióval kényszerítette arra, hogy hajtsák végre a pokoli tervet. *Végre is hajtották*, ezért kerültek mind a hatan a máramaros-szigeti törvényszék elé. A törvényszék több, mint egy hete foglalkozik ezzel a bűnügygyel. A tárgyalás folyamán meglepő részletek kerültek nyilvánosságra. Ezek a részletek azt bizonyítják, hogy az elvetemültek hallatlan kegyetlenséggel vették magukat áldozatukra.

(Az esküdtek verdiktje.)

Tegnap éjfél tájban vonultak vissza az esküdtek, hogy verdiktjüket meghozzák. Míg az esküdtek tanácskoztak, nagy izgalom vett erőt a közönségen. A törvényszék szűk termében mozogni alig lehetett, annyian voltak. Különösen *uriasszonyok voltak sokan*, akik bántó kíváncsisággal fikszirozták a vádlottakat.

Eppen ezért a törvényszék elnöke elrendelte, hogy vezessék egy mellékterembe a vádlottakat. Itt várták meg az ítéletet. Mindannyian sóhajtoztak. Különösen *Peri* Lébet látszott kétségbeesettnek.

— Istenem, istenem, — sóhajtozta — mi lesz velem? ... Ártatlan vagyok! Ártatlan vagyok!

Végre csöngettek és megjelentek az esküdtek. A bíróság elfoglalta helyét. Halálos csöndben kezdte olvasni az esküdtek főnöke a kérdéseket.

Az esküdtek *Mihálka* Jánost *bűnösnek mondták ki kétrendbeli előre megfontolt gyilkosság* és egy rendbeli rablás büntetésében. Husz Ábrahámot *bűnösnek mondták ki rablással párosult gyilkosságra való felbujtásban*. *Filipszokot*, *Bilacska* és a két *Peri* bűnrészességben mondták ki bűnösnek.

Mikor az esküdtek főnöke befejezte az olvasást, morajlás támadt. A jogászok, ügyvédek már tudták a verdiktből, hogy *a két főbűnös akasztófára kerül*.

Az elnök kezébe vette az esküdtek ívét, átolvasta, azt rendben találván, a törvényszék visszavonult tanácskozássra.

(A bíróság visszavonul.)

Leirhatatlan izgalom fogott el mindenkit, amikor a bíróság mögött bezárult az ajtó.

Hölgyek figyelmébe!!

Tiszteletteljesen tudatom a mélyen tisztelt hölgyközönséggel, hogy helyben, Szabadság-tér 17. szám alatt **harisnya-, kötött- és szövött-áru üzletet nyitottam**, ahol a legnagyobb választékban tartok raktáron legjobb minőségű női, férfi- és gyermek harisnyákat, férfi- és gyermek-lábtüket (Socker), női rövid és hosszú cérna- és selyem-keziyüket, matróz-ingekeket stb. stb. e szakmába vágó cikkeket. Ezuttal bátor vagyok megjegyezni, hogy feltétlen szabott áraink mellett, a legolcsóbb árakat szabtam, úgy, hogy e tekintetben bárkivel felveszem a versenyt. — Midőnkérem üzletem szives megtekintését, vagyok kiváló tisztelettel

3 szó: Bárony. Harisnya. Szabadság-tér.

394

Bárony Andor, harisnya-nagykereskedő.

— A Világosi Takarékpénztár f. hó 18-án tartotta 8. évi közgyűlését, melyen a nyereségből 6 százalék osztalék fizetését határozták el. A választások során elnökké élethossziglan **Bohus Lajos** bárót választották meg. igazgatósági tagok lettek: **Bódi József**, **Kriván János**, **Najmányi Béla**, **Paskutz Márk**, **Peternelly Árpád**, **Valerián József** és **Török János**; a felügyelő-bizottság tagjai: **Földes Soma**, **Krasánszky Péter**, **Molnár Jakab** és **Molnár József**.

IDEGENEK ARADON

Február 20

Központi szálloda. Báró Dániel Ernő birtokos Budapest. — Báró Manassy György birtokos Monostor. — Juhász Bálintné birtokos és fiai Mezőhegyes. — Vajda Gerő fakereskedő Nagyvárád. — Winter Sándor és leánya Nagyvárád. — Komlós Gyula kereskedő Budapest. — Göber Zsiga kereskedő Bécs. — Arnold J. huszárezredes Grodek. — Máté József gabonakereskedő Szőregh. — Schlesinger Gyula kereskedő Bécs. — Zeitner János kereskedő Budapest. — Süsser Ottó kereskedő Budapest. — Zubicky J. intendáns Temesvár. — Márton Zsiga kereskedő Budapest. — Lévai J. kereskedő és leánya Ternova.

Fehér Kereszt szálloda. Dr. Balog Benő orvos és neje Magyarbányhegyes. — Dr. Moskovics S. orvos Nagyvárád. — Szkulla Ferenc főhercegi uradalmi intéző Alsóuth. — Kalmár Zoltán ügyvédjelölt Budapest. — Dr. Tallatschetz Ferenc orvos Budapest. — Polgár Gábor fűrészgáros Zimony. — Brunner Viktor fényképész Szeged. — Margó Elemér és családja Szeged. — Dr. Freiburger Dezső orvos Déva. — Friedlender Izso orvos és családja Szarvas. — Ottenberg Kálmán és leánya Temesvár. — Szemes Imre gazdálkodó és családja Hódmezővásárhely. — Marossi Mihály kereskedő Szabadka. — Scheiber Manó gazdálkodó és neje Zombolya. — Verner Mór kereskedő Alsókubin. — Kondor Alajos állami hivatalnok Kozsvár. — Vinkler Márton gazdatiszt Kiszszénas. — Beck Imre kereskedő és neje Orosháza. — Szabó Kálmán hivatalnok Kézsmárk. — Nadler Izidor kereskedő Alvinc. — Dr. Kohn Pál ügyvéd Budapest. — Hagel Vilmos utazó Budapest. — Berghoffer Pál utazó Budapest. — Volf Arthur utazó Budapest. — Schwarc Jakab utazó Budapest. — Neményi Sándor utazó Budapest. — Milleh József utazó Budapest. — Darvas Salamon utazó Budapest. — Lóvy Ignác utazó Budapest. — Lóvenbach Salamon utazó Budapest. — Klein Fülöp utazó Budapest. — Rónai Imre utazó Budapest. — Guttmann Mór utazó Budapest. — Boros Herman utazó Budapest. — Lorbert József utazó Bécs. — Deutsch Sándor utazó Bécs. — Geller Ferenc utazó Bécs. — Kohn József utazó és neje Bécs. — Kovács Simon utazó Nagyvárád. — Fekete Miksa utazó Nagyvárád.

Nemzeti Színház

C) berlet.

C) berlet.

Csütörtökön, 1907. évi február hó 21-én:

Gróf Hamlet.

Vigjáték 5 felvonásban. Irták: Bernanú Tristan és Goldferrnax André. Fordította: Göth Sándor

SZEMÉLYEK:

Hondan gróf	Marilá i M.	Szabó	Falodi K.
Herberter	Várnai Jenő.	Ivonne	Harmath J.
Baude Boy	Dehi Lajos.	Pépin bar nő	No ak Irén.
Az orvos	Kulesár L.	Herbelierne	Bácsuó
Bucherand	S athmari A.	Greveceurne	Zalai Margit.
D'Avron	Berezi S.	Doly	Körössi Juci.
Könyvvezető	Borbély S.	Greveceour	Benedő Gizl

Kazdote este 7 óra tól kezdve

Limbeck János és fia
első magy. kir. szab. érokoporsó-gyára és temetésrendező Intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Özv. Hámmedi Ferencné, szül. Berze Katalin, úgy a maga, valamint az alólirottak nevében is fájdalommal tudatja, forrón szeretett és felejtethetlen jó férje, illetve édes apa, jó nagy apa, vő, testvér, sógor, rokon és jóbarát

HÁMEDLI FERENC,

vendéglősnek,

19 7. évi február hó 20-án, reggeli 5 óra kor, életének 72 ik és boldog házasságuk 46-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult földi maradványai február hó 21-én d. u. 1/4 órakor fognak József főherceg-ut 2. számú házban a róm. kath. szertartás szerint beszentelteni és a felső temetőben örök nyugalomra tételni

Az eugesztelő szt.-mise a boldogult lelki üdvéért február hó 22-én d. e. 9 óra-órakor fog a főt. minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1907. február hó 20-án.

Áldás emlékére!

Hámmedi Irén fejezett H nyadi Józsefné. leánya.	Özv. Berze Jánosné, anyosa.
Hunyadi József, veje.	Hámmedi Sándor, Hámmedi Katalin férjezett Simon Józsefné, testvérei és sógora.
Hunyadi Ilonka, unokája.	640

Nagyváradon egy férfi ruha raktár azonnal olcsón eladó.

Czim:

Kassowitz Fülöp

578

Nagyvárad,

Zöldfa-utca.

756—907. pm.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város törvényhatóságánál megüresedett évi 1600 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbérilletményrel javadalmazott számtisztai állásra és egy évi 1400 korona törzsfizetéssel és megfelelő lakbérilletményrel javadalmazott irodai segédtisztai állásra, valamint a számtisztai állás betöltésével esetleg megüresedő a fenti javadalmazással bíró irodai segédtisztai állásra pályázatot hirdetek és felhívom azokat, kik az 1883. évi 1. t.-c.-ben meghatározott képesítéssel rendelkeznek és a fenti megjelölt állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényeiket a képesítést igazoló okmányokkal felszerelve 1907. évi március hó 9-ig bezárólag hivatalomba nyujtsák be.

Aradon, 1907. évi február hó 18-án.

A polgármester távollétében:
Kádas Kálmán,
főjegyző.

KNEFFEL KÁROLY és FIA
VASKERESKEDÉS
SZECSÉNYI SZÉN-OSZTÁLYA
ARAD, ANDRÁSSY TÉR 14. SZ.
TAKARÉKTŰZHELY-SZÉN.
BÜKK-FASZÉN.
LÉGSZESZPIRSZÉN.
KOVÁCS-SZÉN.
SALON-FÜTŐSZÉN.
Glasmerre legyobb minőségben
HÁZHOZ SZÁLLÍTÁST
szőlőfogyasztáshoz
BUNYÉK-ERŐTŐZŐGÉP
FELHÍVÁST IRODÁNK
TELEFON SZÁM 135

Köszén tüzelés
takaréktűzhelyben és kályhában rendkívül hőtartó és jelentékenyen olcsóbb mint a tűzifa.

Menyasszonyok figyelmébe!

12 személyes üvegkészlet 100 drb. Frt. 25.
Finom gravírozott üvegből: K. 50.
3 Vizes üveg
8 Boros
2 Likőr
12 Tokaji illkőrpohár
12 Tokaji boros pohár
12 Vörös boros

12 Söröstümbler
18 Vizespohár
12 Boros pohár
1 Gyümölcsállvány
1 Befőttestál
12 üvegtányér

Legfinomabb minőségű porcellánok:

Étkészlet 6 szem. 26 db. Frt. 6.50-tól
feljebb.
12 személyes étkezészet 30 (dból) Frt.
12 kávéskészlet 15 62.50
12 teás 15
12 mokka 15 K. 125.
Összesen: 125 darab

Rendkívül olcsó mosdó-készletek, Villany, légszesz, benoidgáz és egyéb csillárok. Esküvői ajándékok, Valódi nikkell főző és diszedények stb. stb.

Gebhart Testvéreknel

ARADON.
Andrássy-tér 4. (Pannonia-szálloda.)
Üveg, porcellán, tükör, képeret, lámpa és csillár üzlet — Üvegezési vállalat. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

A ki jó

zamatos, igen finom
Rumot akar készíteni,
vegyen 80 fillérért egy
üveg

Rumkivonatot.

Ebből a rajta lévő utasítás szerint pár perc alatt 1 liter finom thea rumot készíthet.

Kizárólagos raktár:

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Városi telefon 477.

Tfj. Kopetkó

Károly

Arad, Weitzer János-u. 2.

(Minorita-palota.)

Leltározás alkalmával

Szövet, Barhet, Creton, Delaine, Batist, Zephir, Selyem és Szőnyeg maradványok mélyen leszállított árakban.

Plissirozás és gouvelirozás bármely szélességben elfogadtatik. Megyei telefon 477.

RÉZ ÉS VASBUTORGYÁR ARADON.

Tisztelettel van szerencsem értesíteni a tavaszi szezónra való tekintettel a villa- és kerttulajdonos urakat, hogy

kerti lugasaim, székeim-, padjaim- és napvédőim

elsőrendű, számtalan évekig tartó, rendkívül izlése kiállításban nagy mennyiségben rendelkezésre állnak bármilyen nagyság és méret szerint.

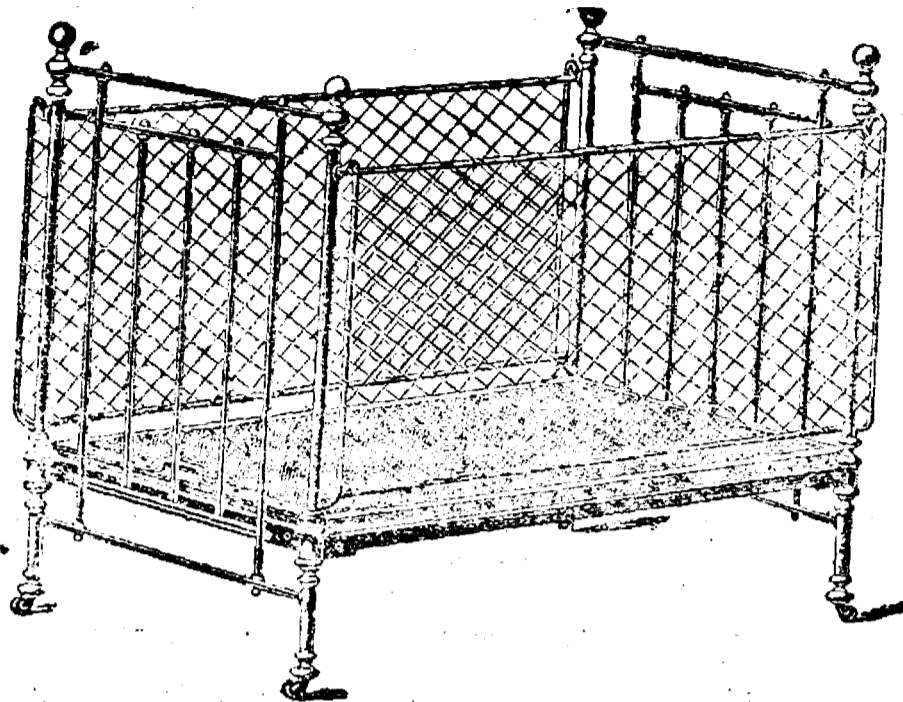
Saját gyártmányu

463

réz- és vasbutorok, sodrony-ágybetétek

pazar kiállításban.

Kívánatra képes árjegyzékkel vagy írásbelileg szolgálak költségvetéssel

Szíves megrendelést kitűnő tisztelettel kér

FLEISCHER TESTVÉREK.

Gyárhelyi-ég: Aulich Lajos-utca 14. szám.

Raktár: Lázár Vilmos-utca (Földes-palota.)

Telefon szám 423.

Wolf János

uri és női cipész

Arad, Weitzer János-utca Minorita-p.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. To-ábbá elvállalok abnormis lábakra **ortopéd-cipők** elkészítését, valamint az önkéntes uraknak e öltés szerinti **bakkancs** vagy **csizma** elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

Wolf János.

586

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására adni, hogy a párisi és bécsi tanulmányutamból visszaérkeztem és

Szabadság-tér 13. sz. alatt

I-ső emelet 15. ajtó egy

női kalap és diszítő

termet

nyitottam

és e szakmában mindent a legszebb és legizlésesebben készítek. Ugyisint állandóan raktáron tartok **kész női kalapokat.**

Javításokat gyorsan és pontosan eszközölök.

564

Tisztelettel

Fischer Dóra,

Szabadság-tér 13. szám.

Alapított 1869

Megyei és városi telefon 389.

Agyagáru és kályhagyár

Arad, Halász-utca.

Ajánlja saját a legjobb tűzmentes agyagból készült

cserépkályháit és kandalóit

minden kivitelben, ugyisint **takarék-tűzhelyek és fürdő-kádák kifalazását, nemkülönben központi fűtések berendezését** bármely rendszer szerint.

Továbbá minden a kályhás iparhoz tartozó **javítások** vagy **átalakítások** megbízható szakképzett szerelők által pontosan és gyorsan, a lehető legjutányosabb árban végeztetnek úgy helyben, mint vidéken.

Összes cserépkályhám bármely rendszerű vasbetéttel a **gyorsmelegítő** kívánatra felszerelhető, nemkülönben Maidingen rendszer szerint fekete vagy pirszen fűtésre mint tölőkályha felállítható.

B. megbízását kérve, maradtam

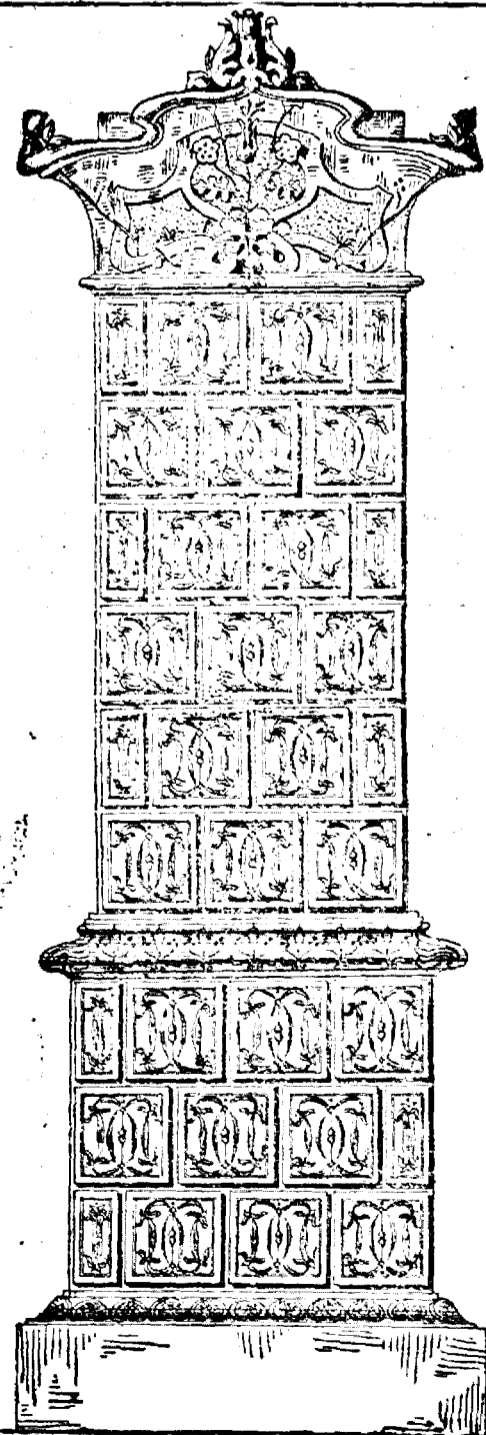
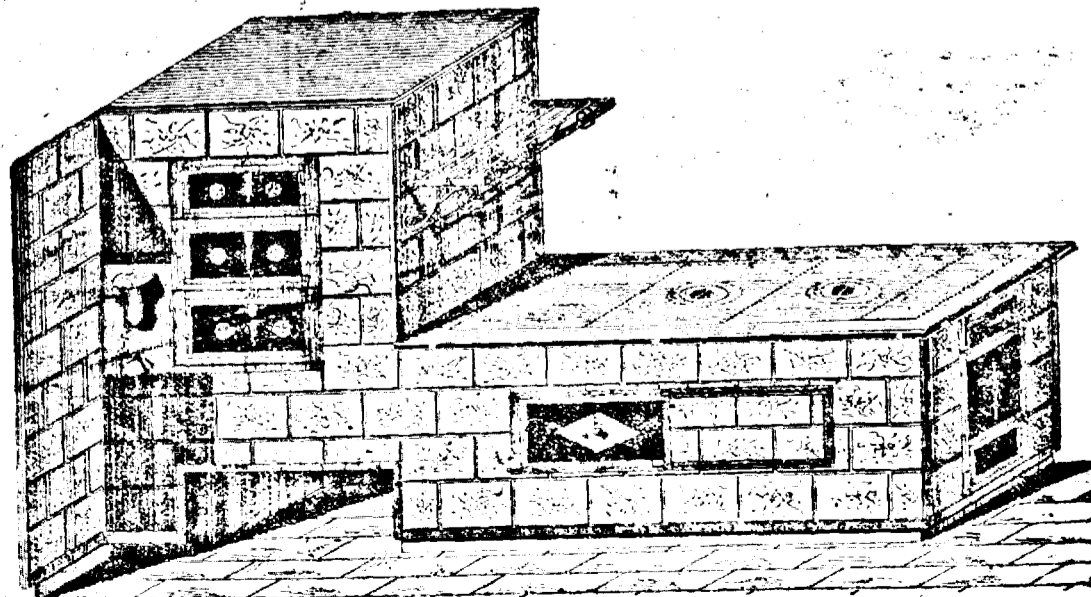
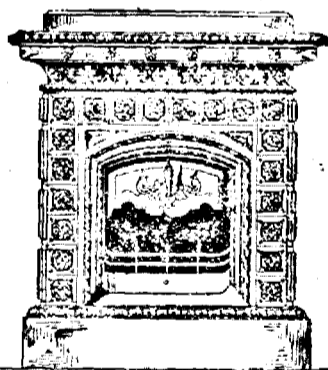
188

kiváló tisztelettel

BALOGH DÁVID

kályhás-mester.

Képes mintakönyv kívánatra bárkinek bérmentve megküldetik.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy
Fischer Samu

pék- és sütőde

üzletét

átvettem és saját nevem alatt vezetem. — Minden nap friss fehér sütemény, fehér kenyér, barna és rozkenyér és valódi gracham kenyér, déli úni sütemény és házi kenyér szépen és izlésesen lesz készítve. 286

Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

Tisztelettel

Leicher Frigyes,

Deák Ferencz-utca 16.

Kilényi C. és Társa

divat-, kézmű-, rövidáru és fehérnemű

új áruháza

a József főherceg uton megnyílt.

24 évig az aréna épületben volt üzletünk a folytonos házbér emelés miatt

József főherceg-ut 11. szám alá

[Müller-házba]

helyeztük át.

A mostani sokkal olcsóbb házbér miatt abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy a mélyen tisztelt vevőinket sokkal olcsóbban szolgálhatjuk ki, mint azelőtt.

Magunkat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánljuk kiváló tisztelettel

KILENYI C. és TARSÁ a „Kék golyó“-hoz.

József főherceg-ut 11. 428

Uri szabó!

Fábián Sándor Arad,

az arad-hegyaljai motoros és az aradi és csanádi egyesült vasutak egyenruha szállítója.

Variassy-utca 2. szám.

(Orczy-utca sarok.)

A legnagyobb szakértelemmel készít a legrégebb kortól a jelenig: magyar dísz (gála) ruhákat, kép szerint is, mágnások, főispánok, országgy. képviselők és kir. anyakönyvvezetők részére, ugyancsak sportruhákat is.

Mindennemű katonai, pénzügyi, vasuti és intézeti egyenruhákat, polgári ruhákat a legfinomabb angol és francia szöveteiből, a legutolsó divat szerint, mérsékelt árak mellett. 400

Kiváló tisztelettel

Fábián Sándor.

Kérem szíves értesítését, hogy gazdag mintagyűjteményemmel mikor tegyem tiszteletemet.

Azonnali belépésre

alkalmazást nyer

alantli cégnél 2 jó modoru szorgalmas vas- és fűszerkereskedő

segéd.

Csakis oly segéd urak pályázhatnak, kik már nagyobb cégeknel tapasztalatot szereztek és a román nyelvet is bírják.

Ajánlatokat címre jérnek.

Steiner Ferenc

nagykereskedő 621

DÉVA.

Rekedtség, elnyálkásodás ellen

kiváló, jó hatású a valódi

HAJDU MELL TEA.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kis gyermekek köhögése ellen a legjobb hatású a

GYERMEK-SZIRUP.

Egy üveg ára 60 fillér.

Száz, váltóláz, hideglelés ellen gyermekek a legszívesebben veszik a Rozsnyay-féle valódi chinin cukorkát.

Nem keserű! Csak a valódi készítményt fogadjuk el. 1 doboz 10 darabbal 1 kor.

Kap. ató egyedül:

Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárában

458

Arad, Szabadság-tér.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehérneműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranszőkére fest minden haját. Meglepő eredmény. Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést megszünteti. Ára egy üvegnek 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kiváló a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer. Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a haját bármely helyről eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában

813

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkémence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-ut végén.

A motoros vasút megálló helye.

Városi telefon 206. — Gyári telefon 515.

Rendelések felvétetnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Maros-utcai lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen házhoz szállítom. — A gyárba saját új mű utam vezet. Nagy raktár saját gyártmányu hornyolt és kupola cserépekben, flas-ter-, kút- és facon-téglákban.

Megérkeztek a béli divat újdonságok!

Brunner Béla

ári divat- és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20. sz.

(Porray-u. sarok, gróf Nádasdy-palota.)

Ajánlja dusan felszerelt áruraktárát, hol a legszébb és legdivatosabb béli ingek, gallérok, kékzöldek, nyak- kendők, keztyűk, selyem zsebkendők, harisnyák, s b. újdonságok kaphatók.

Legszébb béli toll-, selyem-, gazé-legyezők kártyájára mélyen leszállított árakon.

Nagyszerű választék francia és angol illatszer különlegességekben.

Olcsó árak! — Pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések azonnal elintéztetnek. 138

Ha köszvényben, reumában, ischiában szenved, vegyen egy üveg

Dr. Flesch-féle

köszvény-szeszt,

mely csúzt, köszvényt, reumát, kéz-, láb-, hát- és derékfájást, kezek és lábak gyengeségét, fájdalmakat és dagadókat biztosan gyógyít. Hatása a legrövidebb idő alatt észlelhető Kapható

Dr. FLESCHE E. M.

„Magyar korona“ gyógyszertárban

Győr, Baross-ut 21. szám.

Másfél deciliteres üveg ára 2 kor. Huzamosabb használatra való „Családi“ üveg ára 5 kor. 3 kis, vagy 2 „Családi“ üveg rendelésénél már bérmentve utánvétellel küldjük. 180

Maszni János

építész és építő-mester műszaki irodája

Arad, Andrassy-tér 8.

(Templommal szemben.)

Elfogad az építézet terén előforduló mindennemű

irodai és kivitelezési munkálatot.

Tervezéseket a legmodernebb stílusban, valamint költségcsökkentéseket kívánatra készítenek.

Az építézet terén mindennemű felvilágosításokkal szolgálunk.

Vázlat terveket ingyen készítenek.

Tisztelettel

Maszni János,

építész.

103

KOSSUTH-utca
67. sz.

CZERNUGZKY MIHÁLY

cipész-mester fizetőben

a legjobb anyagból készült **férfi, női és gyermek cipők** nagy választéka. — Megrendeléseknél ezínes bőrök nagy választéka.

Saját készítés!

624 **Olcsó ár!**

Pontos kiszolgálás!

Vasutasoknak!

és a kiknek szüksége van pontos órára, az javitassa óráját feltétlenül!

Kepes M.

chronometer és műrásná

ARADON, Asztalos Sándor-utca 5. szám alatt, ahol bármilyen (speciál) óra 3 évi jótállással lesz pontosan javítva és szabályozva. 192

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácssal szolgál.
Válaszbélyeg csatolandó. 471

Hopp Károly

műszaki irodája

Arad, Széchenyi-utca 5. sz.

Tervezése és kivitele:

vizellátás és világítási,

valamint

mórtotelepeknek, stb.

Elsőrendű különlegességi

* gyárak képviselősege. * 455

Lucfenyő

(Picea excelsa)

március 1-től, április végéig és az őszi ültetési időszakban a

Kisjenői főhercegi uradalom kertészeténél

(posta és vasutállomás helyben.)

Bármely mennyiségben kapható, 1—5 méter magasságig, darabja 1—5 koron. 100 darab megrendelése esetén 80—400 koron, csomagolás és v. u. r. szállítás ingyen.

30 napig

maradnak érvényben ezen rendkívül

mélyen leszállított

Occassió árak.

Csak elsőrendű minőségű áruk olcsó árban!

Rumburgi vászon uri nadrágra	frt	3.85	4.45
Teljes vég királyvászon női fehérneműre, vékony szálú	"	5.—	5.50
Teljes vég hollandi vászon ágyneműre	"	5.80	6.65
Cégem különlegessége 50 rőfös rumburgi minden célra alkalmas	"	7.95	9.—
Teljes vég szintartó Canavász, kitűnő minőség	3.90	4.50	5.50
Teljes vég Schiffon, ki ünő minőség	frt	3.90	
" " Schroll, kitűnő minőség	"	4.85	
" " " jobb minőség	"	5.25	
" " " egész finom minőség	"	6.65	
Lepedővászon varrás nélkül 1 szélben	5.94	6.50	7.75
6 személyes cérna damast étkezőteríték, abrosz és 6 szalvéta	frt	1.85	2.45
12 személyes cérna damast étkező teríték, abrosz és 12 szalvéta	"	5.—	6.35
6 személyes szebbnél-szebb cérna damast kávésteríték, abrosz és 6 szalvéta	1.35	1.66	2.75
6 darab cérna damaszt óriási törülköző	frt	1.44	
6 " vászon pohártörő 65 kr., lenvászonból	—	.88	1.25
6 " flanel pohártörő	"	—	.48
Alkalmi vétel rouge paplan most	"	2.72	
Selyem klott óriási paplan, vattás	"	3.74	
Flanel takaró gyönyörű mintákban	1.25	1.65	2.25

Uri fehérneműekre.

5 rétü kezelő, színes vagy fehér	frt	—	.24
R. A. 5 rétü uri gallér, darabja	"	—	.15
Tartós uri ing, sima, divatos mellel	"	—	.98
D. D. Schiffon uri ing, sima, redős vagy piké mellel	"	1.12	
R. R. Schiffon diszes, sima, redős vagy piké mellel	"	1.32	
R. R. Schiffon háló ing	"	1.13	
Tirol körper uri alsó nadrág 37, 52 és 68 krajczár.			
Francia szabásu himzett, gombos uri nadrág 72 kr.			
6 darab kitűnő vászon zsebkendő 49, 65, 78, 95 kr.			
Fegyhazi kötött uri harisnya most 15, 22, 29 kr.			
Kötött gyapju uri harisnya most 35, 42, 46 kr.			
Tartós uri esernyő 1 frt 25 kr.			
Mindenki vegyen nyersselyem elegáns esernyő most 1 frt 75.			

Valamint összes raktáron lévő áruk minden versenyt felülmuló olcsó árban.

Vidéki megrendelések pontosan esaközöltetnek.

Meg nem felelő árért a pénz visszautadjuk. 108

Reiner S. Sándor

alkalmi áruhaza Szabadság-tér 15.

A nagyforgalom miatt mintákat nem küldhetünk.

